

Hugo Pinksterboer

Tipboek Akoestische gitaar

De complete gids

- **Erg leuk om te lezen. Er staat nog net niet in hoe je wereldberoemd kunt worden...**

*Eric Vaarzon Morel - Flamencogitarist,
docent Sweelinck Conservatorium*

- **Om deze informatie bij elkaar te krijgen, moest je tot nu toe bijna twintig boeken door.**

*Olaf Tarenskeen - Gitarist en
docent jazz- en klassieke gitaar*

- **Een prachtig overzicht; je kunt het hout van de gitaren bijna ruiken...**

Harry Sacksioni

THE **TIPBOOK**
COMPANY

**The Best Guide
to Your Instrument!**

Met audio
en video
Tipcodes

Met akkoord-
diagrammen

©1998, 2001, 2004, 2008, 2015 The Tipbook Company bv

ISBN 978-90-8767-000-9

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Tipboek® is wettig gedeponereerd door The Tipbook Company bv.

NUR: 667

Auteur: Hugo Pinksterboer

Verantwoordelijk uitgever: Robert Koumans

Illustraties en vormgeving: Gijs Bierenbroodspot

Fotografie omslag: René Vervloet

Eindredactie: René de Graaff

lets gemist?

Zijn er nog dingen die je in dit boek miste, of kan er hier en daar nog iets verbeterd worden, laat het ons dan weten op info@tipbook.com.

Nieuwsbrief

Wil je op de hoogte blijven van nieuwe titels, apps en andere publicaties van de Tipbook Company, schrijf je dan op www.tipbook.com in voor de Tipboek Nieuwsbrief, of volg ons op Facebook.

Inhoud

1 **Hoofdstuk 1. Een gitarist?**

Met een akoestische gitaar kun je alle kanten op. Van rock tot volksmuziek, van klassiek tot kinderliedjes, van kampvuur tot concertgebouw. Een voorafje.

7 **Hoofdstuk 2. In vogelvlucht**

Een eerste kennismaking met de belangrijkste onderdelen van nyloonsnarige en staalsnarige gitaren, van de hals tot de hiel, de brug en de bindingen.

23 **Hoofdstuk 3. Leren spelen**

Gitaar leren spelen: makkelijk of moeilijk? Heb je lessen nodig? De antwoorden vind je in dit hoofdstuk, dat ook gaat over oefenen en noten lezen.

35 **Hoofdstuk 4. Gitaar kopen?**

Wat kost een gitaar, en waarom is de ene vijftig keer zo duur als de andere?

41 **Hoofdstuk 5. Een goede gitaar**

Testtips en koopadviezen voor akoestische gitaren: over houtsoorten, halsprofielen, gecompenseerde zadels, zangbalkjes en meer.

77   Hoofdstuk 6. Elektro-akoestische gitaren

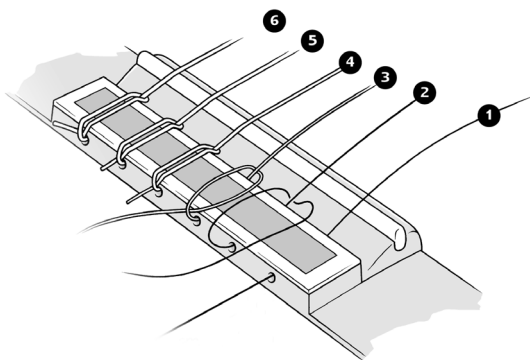
Alles wat je moet weten over elektro-akoestische gitaren, van elementen en microfoons tot voorversterkers.

87   Hoofdstuk 7. Goede snaren

Alleen met goede snaren haal je alles uit je gitaar. Een hoofdstuk over de verschillen: materialen, klank, diktes, windingen en spanningen.

97   Hoofdstuk 8. Snaren poetsen en wisselen

Met goed onderhouden en goed erop gezette snaren klinkt je gitaar het best.

115   Hoofdstuk 9. Stemmen

Stemtips voor beginners en gevorderden, inclusief informatie over stemvorken, stemapparaatjes en open stemmingen.

131   Hoofdstuk 10. Plectrums en nagels

Kooptips voor plectrums en de belangrijkste tips voor sterke nagels.

137   Hoofdstuk 11. Gitaaronderhoud

Alles over het onderhoud van je instrument, inclusief tips voor onderweg.

147   Hoofdstuk 12. Terug in de tijd

Een paar eeuwen geschiedenis in een paar bladzijden.

153 Hoofdstuk 13. De familie

De flamencogitaar, de resonator, de solidbody, de slimline en andere familieleden.

167 Hoofdstuk 14. Gitaren bouwen

Een rondleiding bij een gitaarbouwer.

173 Hoofdstuk 15. De merken

Maak kennis met de belangrijkste gitaarmerken.

181 Woordenlijst

Wat is de radius en waar zit de hiel van je gitaar?

192 Tipcode-lijst

Alle Tipcodes uit dit boek op een rij.

193 Meer weten?

Tijdschriften, boeken en websites voor gitaristen.

199 Akkoorddiagrammen

Een korte inleiding over de opbouw van akkoorden, en talloze akkoorddiagrammen, speciale akkoorden en voorbeelden van akkoordschema's.

Absus2

<p>x x ↓</p> <p>A^b E^b G^b C^b</p> <p>R 5 $\flat$7 $\flat$3</p>	<p>x x ↓</p> <p>A^b E^b G^b B^b</p> <p>R 5 $\flat$7 9</p>	<p>x x ↓</p> <p>A^b D^b E^b A^b</p> <p>R 4 5 R</p>	<p>x x ↓</p> <p>A^b E^b A^b B^b</p> <p>R 5 R 2</p>
--	--	--	--

- 244**   ***Bij de hand***
Ruimte om alle gegevens van je spullen te noteren.
- 246**   ***Index***
- 249**   ***De Tipboek-serie***
Korte omschrijvingen van de andere delen uit de
Tipboek-serie.

Elektrische
gitaar: geen
klankkast
(Squier)

Met een akoestische gitaar kun je uitstekend in je eentje muziek maken, omdat je er ook *akkoorden* op kunt spelen. In die zin lijken akoestische gitaren op piano's en keyboards: je kunt er meerdere tonen tegelijk op laten klinken.

Elektrisch of akoestisch

Dat kan met een elektrische gitaar natuurlijk ook. Wat is het grootste verschil tussen een elektrische gitaar en een akoestische?

- Bij een akoestische gitaar worden de trillingen van de snaren versterkt door de **klankkast**.
- De meeste elektrische gitaren hebben geen klankkast. Daarom heb je een **versterker** nodig om erop te kunnen spelen.

De twee bekendste

Er zijn allerlei verschillende soorten akoestische gitaren. De twee bekendste zijn de *klassieke gitaar* en de *steelstring*.

Klassiek, Spaans of nylonstrig

De klassieke gitaar heet zo, omdat hij meestal voor klassieke gitaarmuziek gebruikt wordt. Hij wordt ook wel *Spaanse gitaar* genoemd, omdat hij daar zijn uiteindelijke vorm kreeg. Een derde naam is *nylonstrigige gitaar*: de snaren van een klassieke gitaar worden van nylon gemaakt.

Klassieke,
Spaanse of
nylonstrigige
gitaar
(Salvador Cortez)

Staalsnarig, steelstring, countrygitaar

Omdat ze oorspronkelijk uit Amerika komen, worden akoestische gitaren met stalen snaren meestal steelstrings genoemd. Ook de namen *countrygitaar*, *westerngitaar* en *folkgitaar* hoor je wel, naar muziekstijlen waarin deze gitaren veel gebruikt worden. Steelstrings klinken harder en feller dan klassieke gitaren.

Steelstring,
westerngitaar of
folkgitaar
(James Neligan)

Nog meer

Er zijn nog veel meer soorten akoestische gitaren, zoals twaalf-snarige gitaren, resonatorgitaren, akoestische basgitaren en

Bedieningspaneel
van een elektro-
akoestische gitaar

Of je met een steelstring of met een klassieke, nylonstrige gitaar te maken hebt, kun je meteen zien als je naar de kop kijkt. Bij een klassieke gitaar zitten er twee sleuven in; bij een steelstring is de kop vrijwel altijd dicht.

Kleinere klankkast

Klassieke gitaren hebben ook een kleinere klankkast dan de meeste steelstrings. Hun hals is breder, en ze missen de slagplaat die je op steelstrings vaak wel ziet.

Een kop van
een klassieke
gitaar, en
eentje van een
steelstring
(onder)

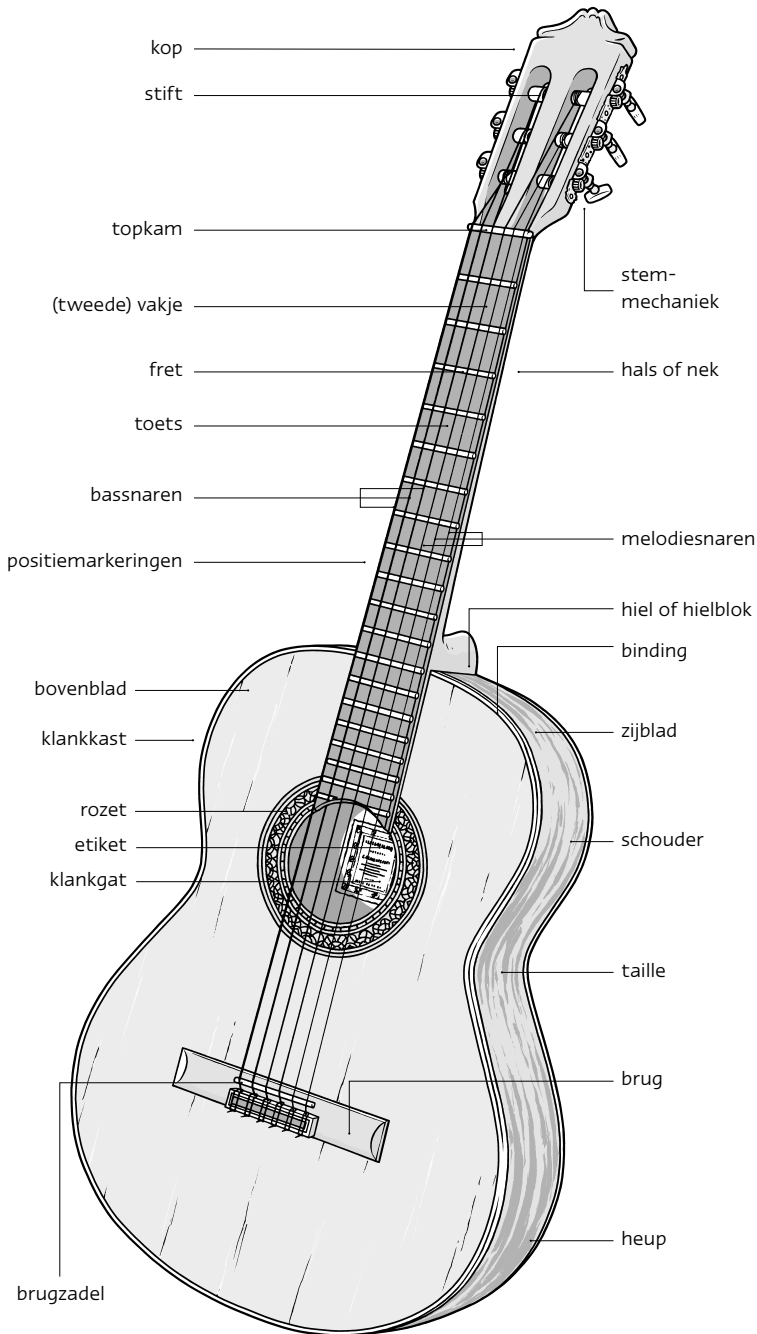

Klank

Nylonstrige gitaren klinken ook anders, vanzelfsprekend. Vooral door die snaren. De klank van nylon snaren is warmer en ronder of droger dan die van stalen snaren. Steelstrings klinken doordringender, feller en – logisch – metaliger. De klank draagt verder dan die van een nylonstrige gitaar. Alles bij elkaar maakt dat een steelstring vaak beter geschikt voor stijlen als pop, country, folk en de blues.

Snijden

Als je gitaar speelt, sla je de snaren met de vingers van je ene hand

TIP

... een speciale opname-app met bijbehorende microfoon...
(IK Multimedia)

Luister naar jezelf

Als je aan het spelen bent, is het lastig om ook nog goed naar jezelf te luisteren. Daarom nemen veel muzikanten zichzelf op als ze oefenen. Speel je je muziek daarna af, dan hoor je veel beter wat je allemaal doet. Je kunt zo'n opname zelfs al met een goede mobiele telefoon maken. Doe dat dan liefst wel met een speciale app en een bijbehorende, losse of op je telefoon te klikken microfoon: dat geeft veel betere resultaten.

Heb je liever een los apparaat, dan koop je al voor honderd euro een uitstekende, kleine digitale recorder voor opnames in cd-kwaliteit. Ook met een gewone computer of een laptop kun je prima muziek opnemen. Doe dat liefst met een behoorlijke microfoon en een goede usb-/audiointerface, waar je vaak speciale opnamesoftware bij krijgt. Tip: er zijn ook prima microfoons die je direct op een usb-ingang kunt aansluiten.

Aan het werk

En tot slot: bezoek festivals, concerten en sessies. Ga kijken en luisteren naar bandjes en solisten. Een van de beste manieren om te leren spelen is door andere muzikanten aan het werk te zien. Toppers of amateurs: van iedereen steek je wat op. En de allerbeste manier om te leren spelen? Veel spelen!

Voor duurdere instrumenten wordt beter hout gebruikt, bijvoorbeeld, en dat verschil is te horen.

Zelfde hout, beter instrument

Bij die klank speelt zeker niet alleen de kwaliteit van het hout een rol: het gaat er ook om hoe je van dat hout een gitaar bouwt. Iemand die dat beter doet, steekt er mogelijk niet alleen meer tijd in, maar vraagt er waarschijnlijk ook meer geld voor.

Afwerking

Duurdere gitaren zijn ook vaak beter afgewerkt, en ze hebben betere stemmechanieken, om maar een paar voorbeelden te noemen. Of het inlegwerk van de rozet is fijner, of de positiemarkeringen van een steelstring zijn schitterend uitgevoerde ontwerpen, in plaats van simpele stippen op de toets.

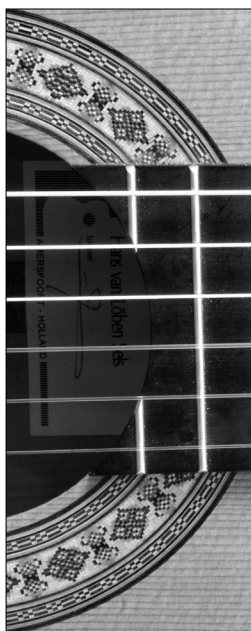
Van dat soort details gaat een gitaar natuurlijk niet beter klinken, maar je koopt zo wel een exclusiever instrument. En een mooier instrument, meestal.

Controle

Op heel goedkope instrumenten zitten soms snaren waarmee een gitaar nooit echt goed kan klinken. Bovendien worden zulke instrumenten meestal niet uitgebreid gecontroleerd en afgesteld voor ze de winkel in gaan. Dure modellen krijgen die kwaliteitscontrole wel, als 't goed is.

Met de hand gebouwd

Zelfs gitaren van nog geen tweehonderd euro worden vaak als 'handgebouwd' aangeprezen. Dat is niet helemaal gelogen: veel goedkope Spaanse gitaren worden inderdaad met de hand gebouwd – maar dan wel aan de lopende band. Er zijn trouwens ook gitaren van een paar duizend euro waarvan de fabrikant juist graag laat weten dat hij veel machines gebruikt, omdat die veel preciezer werken en minder fouten maken dan mensen...

Heel fijn ingelegde rozet van een klassieke gitaar

TIPCODE**Tipcode AGIT-005**

Hier hoor je een voorbeeld van een stukje fingerpicking.

Volume of controle

Sommige gitaristen gebruiken een groot model gitaar als ze veel volume nodig hebben, bijvoorbeeld bij concerten, en een kleinere steelstring als ze opnames maken. In een opnamestudio is de klank van een kleiner instrument beter te controleren, en veel geluid is er al snel te veel.

Kunststof klankkast

Ovation is het merk dat als eerste met een gitaar met een bolle, kunststof klankkast kwam. Zulke *roundbacks* zijn er met nylon en met stalen snaren, in twaalfsnarige uitvoeringen, met diepe en minder diepe klankkasten, en ook met klankkasten uit andere materialen. Het zijn vrijwel altijd elektro-akoestische gitaren.

Roundback
(Ovation)

Positieholt

Je ziet steeds meer gitaren (steelstrings én nyloonsnarige) met een grote uitsparing in de klankkast, vlak bij de hals. Met zo'n *positie-*

holte of *cutaway* kun je makkelijker in de hoogste posities spelen. Sommige gitaren zijn zowel met als zonder positieholte te koop.

Kleiner

Een positieholte maakt de klankkast bij de hoge snaren een stuk kleiner. Dat heeft natuurlijk ook invloed op de klank, maar het verschil is volgens de meeste gitaristen niet of nauwelijks te horen. Elektro-akoestische gitaren hebben vrijwel altijd een cutaway - en gitaren met een cutaway zijn vrijwel altijd elektro-akoestische instrumenten.

TIP

Florentijns en Venetiaans

Sommige positieholtes lopen in een scherpe punt uit; andere holtes hebben een afgerond model. Die eerste holtes worden Florentijns genoemd, die andere Venetiaans.

Florentijnse
positieholte
(Ibanez Steve
Vai Signature)

Venetiaanse
positieholte
(Ibanez)

V-hals

Halzen met een V-profiel worden vooral gebruikt door gitaristen die de zesde en soms ook de vijfde snaar met hun duim indrukken. Door het beetje puntige profiel past je duim makkelijk om de hals heen. Ook fingerpickers kiezen vaak voor dit type hals. Een V-hals voelt minder groot of lomp aan dan een C-hals van dezelfde afmetingen.

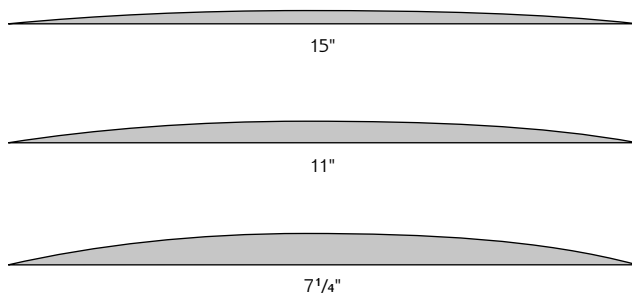
Vlakke toets, bolle toets

Klassieke gitaren hebben een volkomen vlakke toets, op een enkele uitzondering na. Bij steelstrings is de toets in het midden wat hoger dan bij de dikste en dunste snaren – net als bij elektrische gitaren. Door die bolling (*camber* of *radius*) is het makkelijker om akkoorden te pakken.

Vlak of bol?

De radius wordt uitgedrukt in inches. Hoe groter het getal, hoe vlakker de toets. De meeste steelstrings hebben een radius van rond de twaalf inch. Een hals met een *compound radius* is bij de topkam boller dan bij de hoogste frets.

Hoe kleiner
de radius,
des te boller
de toets.

Meer variatie

Steelstrings hebben een duidelijk smallere hals dan klassieke gitaren, en er is een ruime variatie in de exacte breedtematen. Bij de topkam meten steelstringhalzen meestal tussen de 42,8 en 47,6 millimeter ($1 \frac{11}{16}$ "– $1 \frac{7}{8}$ "). Richting de body wordt de hals breder; bij de ene gitaar meer dan bij de ander. Bij de twaalfde fret zijn de meeste halzen tussen de 54 en 57 mm breed ($2 \frac{1}{8}$ "– $2 \frac{1}{4}$ ").

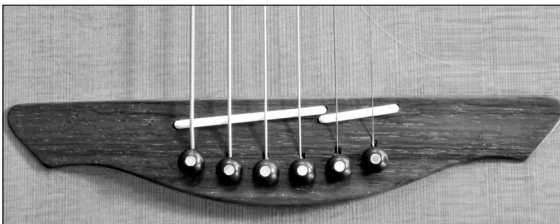
zodat het klinkende deel van de bassnaren langer is dan dat van de dunnere snaren. Dat wordt gedaan om het instrument octaafzuiver te krijgen (zie bladzijde 56-57).

Hoe het werkt

Als je een bassnaar indrukt, dan maak je de trillende lengte korter (hij trilt nu tussen zadel en fret in plaats van tussen zadel en kam). Tegelijkertijd neemt de spanning op de snaar ook iets toe omdat je hem indrukt – met name bij de bassnaren. Om de door die extra spanning veroorzaakte toonhoogtestijging te compenseren, wordt het zadel iets schuin gezet. Bij nylon snaren is die toonhoogtestijging veel geringer. Daarom staat het zadel daar meestal (vrijwel) recht.

Tweedelig

Bij sommige steelstrings is het zadel zo gemaakt dat ook de B-snaar (snaar 2) iets verlengd wordt. Ook worden wel tweedelige zadels gebruikt.

Een tweedelig, gecompenseerd zadel

Topkam

Als je een gitaar test en de snaren blijven bij het stemmen steeds even hangen, dan zijn de gootjes in de topkam misschien te smal. Een tijdelijke oplossing? Druk steeds even op de snaar die je aan

Te hoog

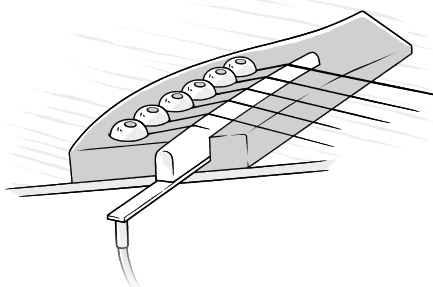
Als de topkam te hoog is, moet je de snaren te ver indrukken. Daardoor stijgt de spanning en klinken ze dus te hoog ten opzichte van de niet ingedrukte snaren. Dat speelt vooral bij open akkoorden in de eerste posities.

TIP

De meeste elektro-akoestische gitaren hebben een onder het zadel gemonteerd *piëzo-element*. Dat is een superdun stripje drukgevoelig materiaal dat de trillingen van de snaren omzet in elektrische signalen, die richting versterker gestuurd worden.

Twee elementen

Het nadeel van zo'n elementje of *transducer* onder het zadel is dat de klank vaak wat schel, dun of 'pinnig' is. Daarom zijn er ook systemen met een tweede element dat bijvoorbeeld onder het bovenblad geplakt wordt. Met een balansregelaar kun je instellen of je vooral voor de helderheid van het eerste element gaat, of dat je meer warmte aan de klank toevoegt door de bijdrage van het tweede element te vergroten.

Microfoons

Er bestaan ook microfoons in de vorm van zo'n stripje. Die zorgen voor een warmere, transparantere klank.

Meerprijs

Elektro-akoestische (bas)gitaren zijn er in alle prijsklassen. Voor driehonderd euro heb je al een redelijk instrument. Ze zijn er met nylon en met stalen snaren.

Nylonsnarig

Er zijn ook nylonsnarige elektro-akoestische gitaren die helemaal gebouwd zijn op versterkt spelen. Onversterkt doen ze maar weinig. De klankkast is heel ondiep, en een klankgat zit er lang niet altijd in. Om de overstap van een elektrische gitaar of een steel-string naar zo'n versterkte nylonsnarige gitaar zo klein mogelijk te maken, hebben deze instrumenten vaak een smalle hals. Als elektrische gitarist moet je dan wel nog even wennen aan de gladde nylon snaren, die dikker zijn dan gladde stalen snaren.

Voeding met balansknop (Amplifying Acoustics)

Batterijcontrole

De voorversterker krijgt z'n energie meestal van een 9-volts batterijtje. Een controlelampje op het regelpaneel laat zien of de batterij nog goed is. Raakt hij leeg, dan begint het geluid al snel te kraken. Wil je zo min mogelijk aan je gitaar verbouwen? Dan zijn er ook systemen met een voeding in een apart kastje (foto op blz. 78).

Nieuwe batterij?

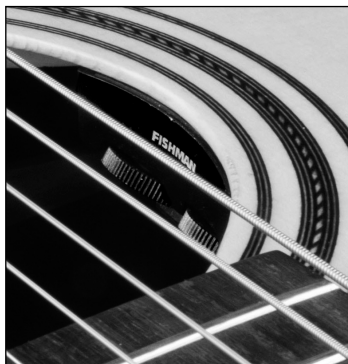
Als je een elektro-akoestische gitaar koopt, kijk dan even hoe makkelijk het is om het batterijtje te verwisselen. Dat is vooral belangrijk als je er een keer tijdens een optreden achter komt dat het zover is. Hoe lang je met een batterijtje doet, hangt onder meer van het gebruikte batterijtype en de gebruikte elektronica af, maar meestal kun je met een batterij toch wel zo'n honderd tot zelfs duizend uur of langer spelen. Tip: de elektronica van oudere elektro-akoestische gitaren gaat vaak minder zuinig met z'n energie om.

TIP

In het klankgat

Een regelpaneel in de schouder van het instrument zit niet alleen voor de gitarist, maar ook voor de rest van de wereld goed in het zicht – en mooi is anders. Bovendien moet er een flinke hap uit de schouder gezaagd worden. Er zijn ook alternatieven, zoals systemen waarbij de regelaars langs de binnenrand van het klankgat te vinden zijn. Nadeel van zo'n klankgatvoorversterker is natuurlijk dat je de instelling van de knoppen niet direct in het oog hebt, en dat je er minder makkelijk bij kunt.

Regelaars in het klankgat (Fishman)

Pedaaltje

Een andere mogelijkheid is een voorversterker in pedaalvorm: dan stel je volume en klank op dat pedaalje in.

STALEN SNAREN

Anders dan bij nylon snaren kies je bij stalen snaren niet voor een bepaalde spanning, maar maak je een keuze uit verschillende diktes (waarbij dikkere snaren, zoals te verwachten, ook een hogere spanning zullen hebben). Net als bij nylon snaren heeft de gebruikte omwikkeling hoorbaar invloed op de klank

De gladde snaren

Bij de meeste gladde snaren (*plain strings*) is er niet echt veel klankverschil tussen het ene merk of type en het andere. Een uitzondering zijn de snaren van zogenaamd zilverstaal. Die zouden – inderdaad – wat zilverachtiger klinken.

Geen zilver, wel brons

De verzilverde omwikkeling die bij nylon snaren zo populair is, kom je bij stalen snaren niet of nauwelijks tegen. Wat wel vaak gebruik wordt, is brons. Deze koperlegering draagt bij aan een heldere, sprankelende toon. Brons met extra koper (85% in plaats van 80%) zou wat extra sustain bieden.

Fosforbrons

Een omwikkeling van fosforbrons zorgt voor een warmere klank met een mooie sustain – maar er zijn gitaristen die fosforbrons in vergelijking met gewoon brons juist helderder vinden klinken. De

TIP

Geslepen

De bassnaren van gitaren worden altijd met een ronde metaaldraad omwikkeld. Voor basgitaren zijn er ook snaren met een vlakke omwikkeling – als een heel dun lint – te koop. Zulke flatwounds geven aanzienlijk minder vingergeluid bij positiewisselingen, maar ze klinken ook duidelijk minder helder. Voor gitaristen die het vingergeluid willen beperken, zijn er snaren die wat vlakker (semi-flattened) gemaakt worden door ze te polijsten.

tijp is simpel: probeer beide soorten een keer uit, en wacht dan niet te lang met het vervangen van je snaren. Doe je dat wel, dan vergelijk je oude met nieuwe snaren in plaats van brons met fosforbrons.

Variaties

Natuurlijk zijn er nog veel meer variaties. Van wikkelingen met verschillende metaalsoorten tot snaren met een kern van staal en zijde, die het vooral op kleinere steelstrings goed doen. Alweer: vraag je winkelier om advies als je een bepaalde klank zoekt. Dan heeft hij daar wel een setje snaren bij, als het goed is.

De derde snaar

Bij steelstrings is meestal ook de derde snaar (de G) omwonden. Sommige gitaristen geven de voorkeur aan een gladde G, omdat zo'n gladde snaar makkelijker op te drukken is.

Bij steelstrings is meestal ook de derde snaar omwonden.

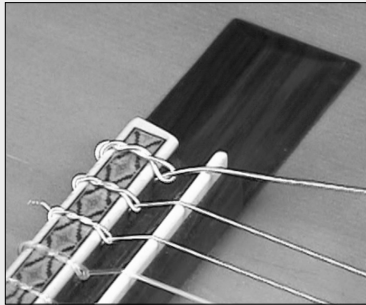
Dik en dun

Snarensets voor steelstrings zijn in verschillende diktes te koop. Snaardiktes van stalen snaren worden aangegeven in duizendsten van een inch ("). Als gitaristen het over een setje 010 ('nul-tien') hebben, dan bedoelen ze een setje waarvan de dunste snaar 0,010" (0,25 mm) dik is.

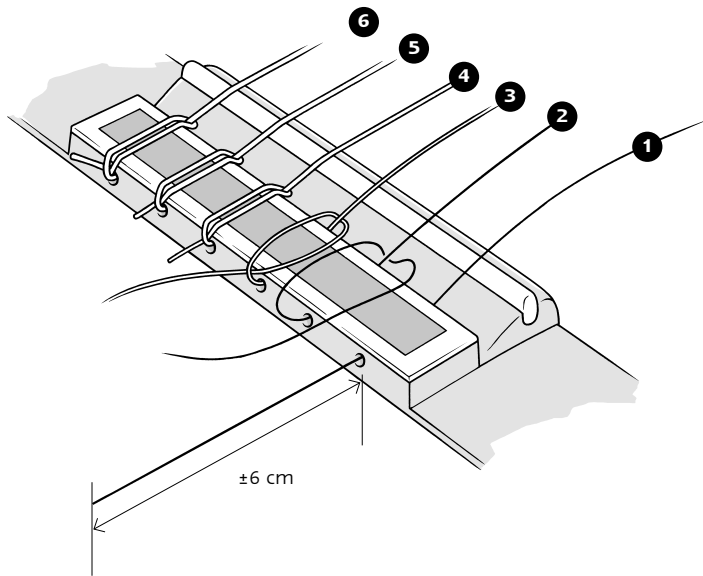
De dunste

Hoe dunner de snaren zijn, hoe lichter ze spelen. Voor beginnende gitaristen is het vaak fijn om bijvoorbeeld een setje 010-snaren te monteren. Die lichtere snaren hebben als nadeel dat ze ook 'lichter' klinken. Omdat er op zo'n lichte snaar minder spanning komt te staan, produceren ze ook minder volume en een minder brede of rijke klank. Bovendien ontstemmen ze makkelijker, en bij akkoordenspel druk je ze makkelijk per ongeluk een beetje op, waardoor zo'n akkoord vals kan gaan klinken. Speel je al wat langer, probeer dan eens een setje zwaardere snaren.

TIPCODE

Tipcode AGIT-010

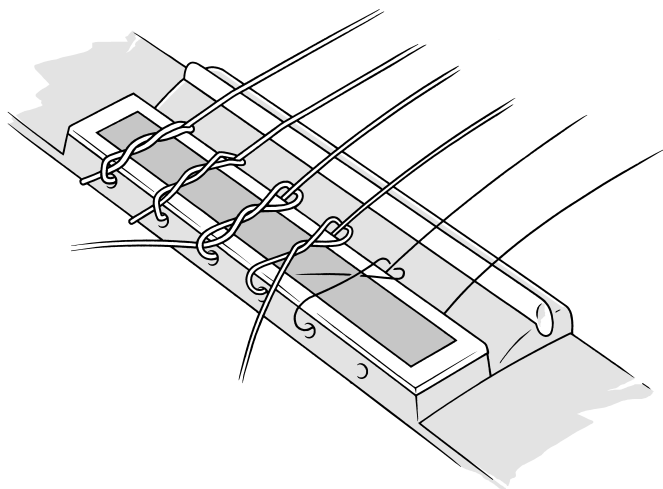
Deze Tipcode laat zien hoe je een snaar van een nyloonsnarige gitaar bij de brug loshaalt.

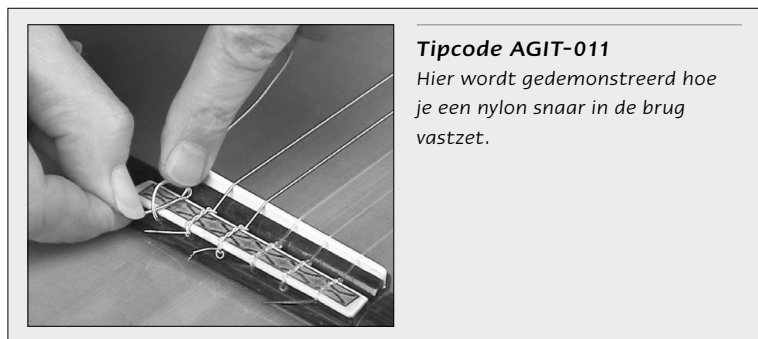
1. Steek de snaar vanaf de kant van het klankgat door het juiste gaatje heen, tot er aan de andere kant een stukje van een centimeter of zes uitsteekt.
2. Dat stukje gaat over de brug heen en onder de snaar door.
3. Steek de snaar nu door de lus heen. Bij de dikke snaren gebeurt dat vaak maar één keer (meer mag!), bij de dunne meestal drie of vier keer.
2. Het laatste slagje van de knoop moet aan de achterkant van de brug zitten, en er niet op liggen.

5. Als je nu aan de snaar trekt, zie je dat hij zichzelf vasttrekt. Losschieten is onmogelijk.
6. Als de snaar gestemd is, ziet het er bij de brug zo uit.

Je kunt de snaren een of meerdere keren onder zichzelf door halen.

Tipcode AGIT-011

Hier wordt gedemonstreerd hoe je een nylon snaar in de brug vastzet.

TIPCODE

... en bij het mechaniek

Ook bij het mechaniek maak je een soort knoepje dat zichzelf onwrikbaar vasttrekt. Om ontstemmen en slippen te voorkomen, moeten de omwonden snaren ongeveer twee of drie keer rond de stift gewonden worden; de gladde drie tot vier keer. Trek de snaar dus niet meteen strak, als je hem door het gaatje in de stift gestoken hebt.

De zes snaren van een gitaar worden op de volgende tonen gestemd:

Snaar **6** E (dikste, laagst klinkende snaar)

Snaar **5** A

Snaar **4** D

Snaar **3** G

Snaar **2** B

Snaar **1** E (dunste, hoogst klinkende snaar)

Een aap

Die tonen zijn met een simpel ezelsbruggetje te onthouden: zie bladzijde 13.

In de buurt

Als je alleen speelt, hoeven de snaren van je gitaar niet precies even hoog te klinken als dezelfde tonen van een piano, bijvoorbeeld. Ze moeten wel in die buurt zitten. Is je gitaar in z'n geheel een stuk te laag gestemd, dan rammelen je snaren tegen de frets en speel je sneller vals. Met een te hoge stemming – en dus te strakke snaren – is het zwaarder spelen, heb je meer kans op brekende snaren en trek je misschien zelfs je hals krom.

Samen

Speel je samen, dan moeten alle instrumenten natuurlijk op elkaar gestemd worden. De meeste instrumenten worden gestemd op een

TIP

A=440

De A van 440 hertz wordt in de klassieke wereld ook wel *a'* (*a-ééngestreept*) of *a1* genoemd. De Amerikaanse aanduiding is A4: het is de A in het vierde octaaf van de piano (zie bladzijde 127).

FLAGEOLETTEN

Stemmen gaat nog beter als je het ook met flageoletten kunt (zie bladzijde 56). Als je flageoletten speelt, sla de snaren dan stevig aan, dicht bij de brug. De flageolet boven de twaalfde fret is het makkelijkst te spelen. Om te stemmen heb je ook de flageoletten boven de vijfde en de zevende fret nodig.

De zevende fret

Stemmen met de flageolet boven de zevende fret wordt veel gedaan, maar het is eigenlijk niet ideaal. Op bladzijde 123 lees je waarom.

Vrije hand

Met flageoletten of *harmonischen* stemmen heeft een paar voordelen. Eentje is heel simpel: zodra je de snaar aangeslagen hebt, heb je je linkerhand weer vrij om te stemmen. Bij flageoletten blijven de snaren namelijk gewoon doorklinken, als je je vingers ervan afhaalt.

Zweven

Een tweede voordeel is dat je beter kunt horen of twee snaren precies even hoog klinken: als de snaren bijna goed op elkaar gestemd zijn, lijkt het net of de klank gaat zweven of wiebelen. Dan blijf je voorzichtig draaien tot je die zweving niet meer hoort. Hoe dichter je bij de juiste stemming komt, hoe trager de zweving. Geen zweving meer? Dan klinken die twee tonen exact even hoog. Wordt de zweving weer sneller? Dan ben je te ver. Als je goed kunt luisteren, hoor je die zweving ook als je stemt door je snaren in te drukken.

Tellen

Als je zwevingen hoort, kun je ze tellen. Hoor je vier zwevingen per seconde, dan is er een toonhoogteverschil van vier hertz. Meer zwevingen betekent dus een groter toonhoogteverschil!

Je kunt elke goede gitaar feller, warmer, strakker, ronder, gemener of zwoeler laten klinken. Bijvoorbeeld door de snaren meer in de buurt van de brug aan te slaan, of juist vlak bij de hals, of door ze heel zacht te dempen met de zijkant van je hand. Ook waarmée je de snaren aanslaat heeft veel invloed op de klank. Hoe harder het plectrum, of hoe harder je nagel, des te feller het geluid.

PLECTRUMS

In elke gitaarwinkel staan bakken vol plectrums, in allerlei modellen, diktes, groottes, hardheden en kleuren. Een plectrum of *pick* met een fel kleurtje vind je eerder terug, als je hem weer eens hebt laten vallen. Verder hangt je keuze vooral af van hoe en wat je speelt, en van wat je prettig vindt.

Dunner of dikker

Gewone plectrums zijn er in verschillende diktes. De dunste zijn minder dan een halve millimeter dik. Dikkere (en dus stuggere) plectrums geven een dikker, voller geluid, je kunt er preciezer mee spelen en sneller mee soleren, maar je hebt er een betere plectrum-techniek voor nodig.

Daarom is het niet zo gek dat betere gitaristen vaak (maar niet altijd) dikkere, hardere plectrums gebruiken.

Hard of zacht

Natuurlijk zijn er ook dunne, hardere plectrums, en dikkere die juist wat zachter aanvoelen. Probeer er gewoon een heel stel uit. Ze kosten bijna niks. En vraag andere gitaristen wat zij

... in allerlei modellen, diktes, groottes...

Zeven, elf...

Gitaren met meer dan zes enkele snaren zijn nog zeldzamer. Dan hebben ze bijvoorbeeld een zevende, dikkere A- of B-snaar, en er zijn ook klassieke en staalsnarige gitaren met tien of elf enkele snaren. Een andere variant is een zevensnarige staalsnaar die alleen de G dubbel heeft. Die enkele dubbele snaar geeft het geluid al de 'rinkel' die zo kenmerkend is voor twaalfsnarige instrumenten.

*Tiense narig klassiek
(Salavador Cortez)*

Nog meer snaren?

Een enkel merk maakt elektro-akoestische gitaren met twee halzen, zoals je op de pagina hiernaast ziet. Eén hals met twaalf, en de ander met zes snaren. Zo'n dubbelhalzer werd gebruikt door onder anderen Jimmy Page (Led Zeppelin) en Richie Sambora (Bon Jovi).

Basgitaren

Akoestische basgitaren, die omdat ze zo zacht klinken vaak met een piezo-element zijn uitgevoerd, hebben meestal vier snaren.

Vijfsnarige exemplaren zijn zeldzaam. Andere variaties zie je vaker, zoals modellen met of zonder frets, en met speciaal ontworpen klankgaten.

*Akoestische
basgitaar
(Fender)*

bassen en elektro-akoestische uitvoeringen. Resonators worden ook wel *dobro's* genoemd, naar de merknaam die de gebroeders Ed en Rudy Dopyera (Dopyera Brothers) aan hun instrumenten gaven. Een ander bekend merk is National.

Resonator-
gitaar
(Fender)

Reisgitaren

Andere gitaren zijn niet zozeer voor de klank als wel voor het gemak gemaakt. Speciale kleine modellen voor onderweg, bijvoorbeeld, zoals de Baby Taylor met een heel korte mensuur en een afschroefbare hals, of de Martin Backpacker, met nylon of stalen snaren, of andere zogenaamde *reisgitaren* met een klankkast maatje rugzak.

Een reisgitaar:
de Backpacker
(Martin)

MET EEN SLIDE

Er zijn drie soorten gitaren waarbij je de snaren niet stopt door ze tegen de toets te drukken, maar door er met een slide of *steel* (zie bladzijde 129) overheen te glijden. Frets ontbreken; in plaats daarvan staan er meestal streepjes op de toets.

Lapsteelgitaar

Een lapsteelgitaar is een staalsnarige gitaar die je op je schoot (*lap*) houdt. De snaren worden getokkeld met om de duim en de vingers geschoven plectrums. In plaats van de snaren te stoppen door ze tegen de toets te drukken, zoals bij een gewone gitaar, glij je er met een slide of *steel* (zie bladzijde 129) overheen. Ook gewone gitaren – met name resonators – worden wel als lapsteelgitaar gebruikt. Ze hebben dan een extra hoge actie en een hals met een vierkant profiel.

Pedalsteelgitaar

Pedalsteelgitaren worden op dezelfde manier bespeeld. De op een frame gemonteerde instrumenten hebben meestal twee en soms zelfs drie halzen, meestal met tien maar ook wel met acht, twaalf of meer snaren per hals. De stemming van de snaren is tijdens het spelen met pedalen te wijzigen. Naast die pedalen heeft het instrument vaak ook meerdere met de knieën te bedienen hefboomen. Een volumepedaal wordt met de rechtervoet bediend.

Cigar-boxgitaar

De klankkast van een cigar-boxgitaar werd vaak letterlijk van een sigarenkistje gemaakt, maar het zijn ook wel andere houten kistjes, bijvoorbeeld met een kentekenplaat als bovenblad. De eenvoudigste modellen hebben één of twee snaren en een bezemsteel als hals.

Handgebouwde
Nederlandse
cigar-boxgitaar
(Gumbo Guitars)

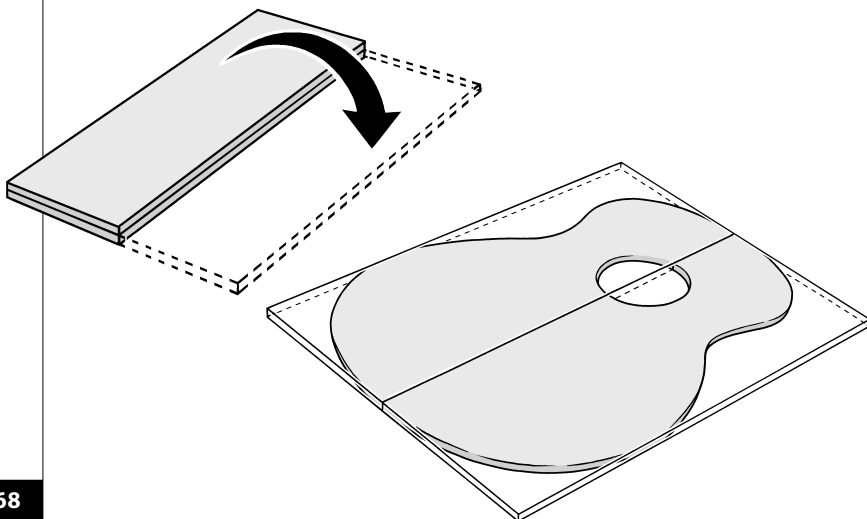
Er zijn fabrieken waar ze met z'n twintigen achttienduizend gitaren per jaar bouwen. Daar wordt natuurlijk anders gewerkt dan in de werkplaats van de handbouwer die er in z'n eentje misschien tien maakt. Bij die fabriek worden alle houten onderdelen niet op klank bij elkaar gezocht, bijvoorbeeld, terwijl een handbouwer dat wel doet – en dat is maar een van de vele verschillen.

TIPCODE**Tipcode AGIT-022**

Deze Tipcode laat in beeld zien wat er in dit hoofdstuk verteld wordt.

Bookmatched

Het massieve bovenblad dat je op vrijwel alle betere gitaren tegenkomt, is gemaakt door een stuk hout op een speciale manier doormidden te zagen: alsof je de eerste hoofdstukken van een boek van de rest afzaagt. Als je dat stuk hout dan 'openvouwt', heb je

twee dunne planken die elkaars spiegelbeeld zijn. Die twee worden tegen elkaar aan gelijmd. Het resultaat is een *bookmatched* bovenblad. Deze techniek wordt ook wel gebruikt voor achterbladen en voor het toplaaigje van gelamineerde bovenbladen.

Achterblad

Het achterblad bestaat, net als het bovenblad, meestal uit twee en soms uit meer aan elkaar gelijmden delen. De lijmnaad wordt hier vaak afgewerkt met een dunne strip hout. Bij het bovenblad gebeurt dat niet.

Krans

De krans krijgt z'n model in een mal, nadat het hout zo soepel is gemaakt dat het zich in de gewenste bochten laat buigen. Dunne, al dan niet ingezaagde latten (*linings*) zorgen voor een stevige verbinding tussen krans, bovenblad en achterblad. De bindingen, waarmee de randen worden afgewerkt, zijn dunne strips van hout, kunststof of ander materiaal.

De hals

Hals, hiel en kop kunnen er als één stuk hout uitzien, maar dat geheel bestaat eigenlijk altijd uit meerdere, aan elkaar gelijmden delen. Mahonie is een populair materiaal voor de hals; dat hout is taai, het trekt niet snel krom, en het laat zich goed bewerken. De toets, met daarin de frets, is een los 'plankje' dat op de hals gelijmd wordt.

*Bookmatched
achterblad
(Salvador Cortez)*

10:1, 12:1

Met een 10:1-mechaniek kun je minder nauwkeurig stemmen dan met een 12:1-mechaniek.

Abalone

Zeeoor: een schelpdier dat parelmoer levert.

Achterblad

Achterkant van de klankkast.

Actie

De actie is de snaarhoogte, ofwel de afstand tussen de snaren en de toets. Afstellen is vakwerk.

Akoestisch

Akoestische instrumenten zijn instrumenten waarbij je geen versterker nodig hebt. Ze worden pas ‘akoestisch’ genoemd als er ook elektrische versies van bestaan. Akoestische versterkers zijn speciale versterkers voor akoestische gitaren.

Archtop

Een gitaar met een gewelfd bovenblad (arched top). Zulke gitaren hebben meestal *f*-vormige klankgaten. Zie ook: *Flattop*.

Auditorium

Middenmaat steelstring. Zie ook: *Triple-0*.

Back

Zie: *Achterblad*.

Basgitaar, akoestische

Een akoestische basgitaar klinkt een octaaf lager dan een gitaar. Daarmee heeft het instrument dezelfde

stemming als een contrabas of een elektrische basgitaar.

Bassnaren

1. De drie dikste snaren van een gitaar. Zie ook: *Omwonden snaren*.
2. Snaren voor een bas(gitaar).

Binding

Sierlijst die rondom de klankkast loopt, maar soms ook langs de hals en de kop. Van hout, kunststof of andere materialen.

Bookmatched

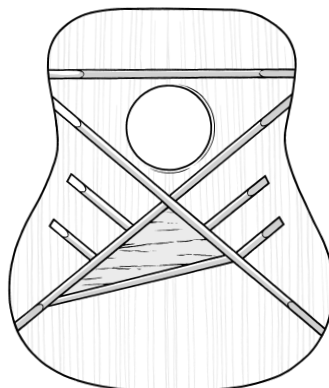
Een bookmatched bovenblad bestaat uit twee delen die elkaars spiegelbeeld zijn.

Bottleneck

Zie: *Slidegitaar*.

Bovenblad

De bovenkant van de klankkast, waar het klankgat in zit. Het bovenblad speelt een belangrijke rol in de klank van het instrument, want het is het bovenblad dat de lucht in trilling brengt.

Een A-bracing aan de onderkant van een bovenblad

Bracing

Het patroon van zangbalkjes onder het bovenblad. Belangrijk voor de klank. Fanbracing vind je op klassieke gitaren, en X-bracing op veel steelstrings. Verder zijn er bijvoorbeeld horizontale, A- en V-bracings.

Brug

Het onderdeel waaraan de snaren op de klankkast vastzitten. In de brug zit het (brug)zadel. Klassieke gitaristen noemen dit onderdeel vaak de kam. De kam noemen ze dan de brug. Verwarrend. Zie ook: *Topkam*, *topzadel* en *Brugzadel*.

Brugpennen

De kunststof of houten pennen waarmee de snaren van een steelstring in de brug vastgezet worden.

Brugzadel

Dunne strip waar de snaren overheen lopen, vlak voor het punt waar ze in de brug vastzitten. Vroeger vaak van ivoor gemaakt, tegenwoordig zijn brugzadels meestal van kunststof of been. Het brugzadel of zadel wordt door klassieke gitaristen ook wel de kam genoemd. De topkam noemen ze dan de brug. Zie ook: *Gecompenseed* en *Topkam*.

Camber

Zie: *Radius*.

Capo

Klem waarmee je de stemming van je gitaar tijdelijk een halve toon of meer verhoogt. Ook wel capotasto, capodaster of capo d'astro genoemd, bijvoorbeeld.

Ceder

Veel gebruikte houtsoort voor bovenbladen van klassieke gitaren.

Concert

Klein model steelstring. Zie ook: *Triple-0*.

Concertgitaar

1. Andere benaming voor klassieke gitaar.
2. Sommige bouwers maken dure concertgitaren naast minder kostbare studiemodellen. Bij grote fabrikanten wordt de naam concertgitaar ook op goedkope instrumenten geplakt. Zie ook: *Studiegitaar*.

Custom

Officieel: een gitaar die helemaal naar de wensen van de klant (customer) gebouwd is, is een *custom made instrument*. Sommige dure merken bieden custom-mogelijkheden, zoals een andere hals of een ander bovenblad op een bepaald type gitaar. *Tip*: de term 'custom' wordt in de muziekindustrie nogal eens misbruikt en op goedkope fabrieksinstrumenten geplakt.

Cutaway

Zie: *Positieholt*.

Dobro

Zie: *Resonatorgitaar*.

Dreadnought

Zeer populair steelstringmodel met een grote klankkast en een erg brede taille.

Ebberhout

Keiharde houtsoort, vooral voor toetsen gebruikt (ebony).

Elektro-akoestische gitaar

Een akoestische gitaar met een ingebouwd element en losse of ingebouwde voorversterker, waarmee hij direct op een versterker of een PA is aan te sluiten.

Element

Een element zet de beweging van een snaar om in een elektrisch signaal. Op akoestische gitaren worden vooral piëzo-elementen gebruikt. Zie ook: *Piëzo-element*.

Fanbracing

Zie: *Bracing*.

Feedback

Zie: *Rondzingen*.

f-gat

Zie: *Archtop*.

Fichte

Duits voor sparrenhout. Zie: *Sparrenhout*.

Fingerboard

Zie: *Toets*.

Fingerpicking

Speelstijl waarbij de duim de baspartij verzorgt en de andere vingers de melodielijn spelen. Kan ook met (vinger- en duim)plectrums.

Flageolet

Toon die je hoort als je een snaar niet indrukt, maar hem heel licht

aanraakt, terwijl je hem aanslaat. Flageoletten kun je op verschillende plaatsen op de snaar spelen.

Flamencogitaar

Lijkt erg op een klassieke gitaar, maar is vaak wat kleiner, met een dun bovenblad, een achterblad van cypres, één of twee slagplaten (golpeador) en een vrij lage actie. Zie ook: *Actie*.

Flatpicking

Met een (enkel) plectrum tokkelen of akkoorden spelen.

Flattop

Gitaar met een vlak bovenblad, zoals de meeste steelstrings (en klassieke gitaren, maar daarvoor wordt deze naam niet gebruikt). Zie ook: *Archtop*.

Folkgitaar

Zie: *Steelstring*.

Fretboard

Zie: *Toets*.

Frets

De metalen stripjes op de toets. Er zijn ook akoestische (bas)gitaren zonder frets, maar dat zijn uitzonderingen.

Gecompenseerd

Om steelstrings zo (octaaf) zuiver mogelijk te laten klinken, wordt het brugzadel vaak schuin geplaatst en soms ook uit meerdere delen gemaakt. Dat heet dan een gecompenseerd zadel. Zie ook: *Octaafzuiver*.

Gelaagd, gelamineerd

Een gelaagd of gelamineerd boven-, achter- of zijblad is uit dunne laagjes opgebouwd. Ook wel triplex genoemd. Zie ook: *Massief hout*.

Gladde snaren

De hoge, niet-omwonden snaren, ook wel melodiestnaren, plain strings of trebles genoemd. De omwonden snaren zijn dan de bassnaren.

Golpeador

Spaans voor slagplaat. Zie ook: *Flamencogitaar*.

Grand Auditorium

Middenmaat steelstring, iets groter dan een Auditorium. Zie ook: *Triple-0*.

Grand Concert

Kleiner model steelstring. Zie ook: *Concert* en *Triple-0*.

Hals

De nek van je gitaar.

Halspen

Bij steelstrings is de hals verstevigd met een metalen pen (trussrod), die vrijwel altijd verstelbaar is.

Head, headstock

Zie: *Kop*.

Hiel

De hiel is het dikste deel van de hals, waar hij overgaat in de klankkast.

Hout

Het soort en de kwaliteit van het gebruikte hout zijn belangrijk voor de klank van je gitaar.

Inlay, inlegwerk

De positiemarkeringen, de versiering rond het klankgat en de bindingen kunnen bestaan uit ingelegde stukjes hout of ander materiaal. Zie ook: *Abalone*.

Jumbo

Het grootste standaardmodel steelstring, met brede heupen en een smalle taille.

Kam

Zie: *Topkam*, *topzadel*.

Kamstrip

Zie: *Brugzadel*.

Klankblad

Ander woord voor bovenblad. Zie: *Bovenblad*.

Klankkast

De klankkast zorgt ervoor dat je een akoestische gitaar kunt horen. Een klankkast bestaat uit een bovenblad, een achterblad en de krans.

Klassieke gitaar

Akoestische gitaar met nylon snaren. Ook wel Spaanse gitaar genoemd.

Kop

Het uiteinde van de hals, waar de stemmechanieken zitten. De meeste steelstrings hebben een dichte kop (head of headstock); een klassieke gitaar heeft een kop met twee lange, brede sleuven (slotted headstock).

Krans

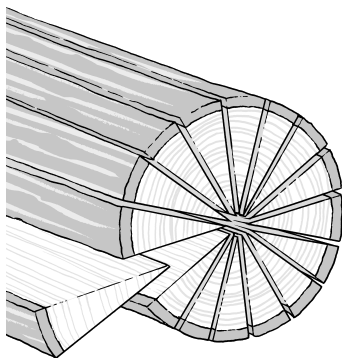
Tussen achter- en bovenblad zit de krans. De krans bestaat altijd uit

twee losse delen, ook wel de zijbladen genoemd, die van hiel tot staart lopen.

Kwartiers gezaagd

Als je een boom kwartiers tot planken verzaagt, krijg je sterker hout, waaruit bijvoorbeeld dunne, sterke bovenbladen te maken zijn. Levert minder en dus duurder hout op dan dosse gezaagde bomen.

Kwartiers
gezaagd

Lak

De voor het afwerken gebruikte lak is van belang voor de klank en het uiterlijk van de gitaar, maar ook voor hoe je hem het best schoonhoudt.

Lower bout

Engels voor de heupen van een gitaar.

Maccaferri-gitaar

Gitaarontwerp van de Italiaan Mario Maccaferri, met stalen snaren, losse brug met staartstuk, een cutaway en opvallend gevormd klankgat (zie bladzijde 156). Vooral gebruikt in zigeunerjazz in de stijl van Django Reinhardt.

Machine heads

Zie: *Stemmechaniek*.

Markers

Zie: *Positiemarkeringen*.

Massief hout

Betere gitaren hebben meestal een massief bovenblad: een bovenblad dat uit één stuk hout gemaakt is. Gitaren met massief houten achter- en zijbladen vind je alleen in de hogere prijsklassen. Zie ook: *Gelaagd, gelamineerd*.

Melodiesnaren

Zie: *Gladde snaren*.

Mensuur

De lengte van de snaren, gemeten van de topkam tot het punt waar ze het zadel raken.

Metronoom

Apparaatje dat je op verschillende snelheden kunt laten piepen of tikken, zodat je kunt horen of je niet langzamer of sneller gaat spelen.

Neck

Zie: *Hals*.

Notchfilter

Een instelbaar filter waarmee rondzingen tegengegaan wordt. De rondzingende frequentie wordt weggefilterd. Notchfilters vind je op elektro-akoestische gitaren en akoestische versterkers. Zie ook: *Rondzingen*.

Nut

Topkam, topzadel.

Nylonsnarige gitaar

Vaak, maar zeker niet altijd een klassieke gitaar.

Octaafzuiver

Een gitaar is octaafzuiver als elke snaar in het twaalfde vakje een zuiver octaaf hoger klinkt dan wanneer je hem open speelt.

Omwonden snaren

Snaren die met dun metaaldraad omwikkeld zijn. Meestal de drie dikste (bas)snaren bij klassieke gitaren en de vier dikste (E, A, D, G) bij steelstrings. Wound strings, in het Engels. De andere snaren zijn glad (plain).

Open stemmingen

Afwijkende stemmingen waarbij de gitaar in een klinkend akkoord gestemd wordt.

Palissander

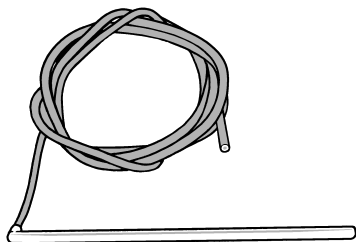
Vaak voor zij- en achterbladen, hals en toets gebruikte houtsoort. In het Engels: *rosewood*.

Pick

Zie: *Plectrum*.

Piëzo-element

Superdun element van trillings-

gevoelig materiaal. Populairste soort element in elektro-akoestische gitaren. Werkt met stalen en nylon snaren. Wordt ook wel in elektrische (bas)gitaren gebruikt. Zie ook: *Elektro-akoestische gitaar* en *Element*.

Plain strings

Zie: *Gladde snaren*.

Plectrum

Meestal driehoekig stukje plastic, nylon, celluloid of ander materiaal, in verschillende diktes. Spelen met een plectrum (pick) geeft een feller geluid dan spelen met je vingers.

Positie

Als je in de tweede positie speelt, speel je in het tweede vakje. Zie ook: *Vakjes*.

Positieholt

Een inham in de klankkast, waardoor je makkelijker in de hoogste posities kunt spelen. Vaak cutaway genoemd.

Positiemarkeringen

Puntjes, figuurtjes of blokjes waaraan je kunt zien in welke positie of in welk vakje je je bevindt. Markers, in het Engels.

Radius

De bolling van de toets. Bij steelstrings is de toets onder de middelste snaren vaak hoger dan onder de dikste en de dunste snaren. Die bolling, de radius of camber, wordt aangegeven in inches. Hoe hoger het getal, hoe vlakker de toets. Klassieke gitaren hebben een geheel vlakke toets.

Piëzo-element

Requinto

Klein model gitaar met nylon snaren.

Resonatorgitaar

Gitaar met metalen, klankversterkende resonatoren in het bovenblad. Ook wel resonantiegitaar of Dobro genoemd.

Rondzingen

Een versterkte akoestische gitaar kan vrij snel gaan rondzingen: het geluid uit de luidspreker brengt het element aan het trillen, dat signaal wordt versterkt, de luidspreker gaat luider spreken, enzovoort. Schrilhoge, onaangename piep die ook nog eens slecht is voor je oren. In het Engels: feedback. Ander woord: terugkoppeling. Zie ook: *Notchfilter*.

Rosewood

Geen rozenhout, maar palissander. Zie: *Palissander*.

Roundback

Gitaar met een bolle, kunststof klankkast. Meestal elektro-akoestisch.

Rozet

De versiering rond het klankgat.

Scale

Zie: *Mensuur*.

Scalloped bracing

In het midden uitgeholde zangbalkjes. Zie ook: *Bracing* en *Zangbalkjes*.

Schaal

Zie: *Mensuur*.

Semi-akoestische gitaar

Veel gebruikte benaming voor een archtop met een ingebouwd element. Zie ook: *Archtop*.

Semisolid gitaar

Gitaar met grotendeels massieve klankkast.

Slagplaat

Kunststof plaat onder het klankgat, om de lak te beschermen tegen krassen van plectrums of nagels. Andere woorden: plectrumplaat of pickguard.

Slidegitaar

Manier van gitaarspelen waarbij je met een om je (linkerwijs)vinger geschoven pijpje (bottleneck of slide) over de snaren glijdt, in plaats van ze in te drukken. Een steelgitaar wordt op dezelfde manier bespeeld.

Slotted bridge

Brug waar de snaren doorheen lopen, zoals bij een klassieke gitaar. Vooral op roundbacks te vinden. Zie ook: *Roundback*.

Slotted headstock

Een 'open' kop, met twee brede sleuven, zoals je die op de meeste klassieke gitaren en op sommige steelstrings tegenkomt.

Snaaras

Zie: *Stift*.

Spaanse gitaar

Andere naam voor klassieke gitaar. Geen handige benaming, omdat een flamencogitaar ook een Spaanse

gitaar is. Zie ook: *Klassieke gitaar*.

Sparrenhout

Veel gebruikte houtsoort voor bovenbladen van steelstrings. Ook vaak spruce (Engels) en Fichte (Duits) genoemd.

Steelstring

Meest gebruikte naam voor een staalsnarige gitaar met een vlak bovenblad (flattop). Ook wel westerngitaar of folkgitaar genoemd, bijvoorbeeld.

Stemas

Zie: *Stift*.

Stemmechaniek

De snaren worden met stemmechanieken gestemd. Bij klassieke mechanieken zijn de tandwielen altijd zichtbaar; de mechanieken van steelstrings zitten in een gesloten behuizing.

Stemvork

Dikke, metalen vork. Hulpmiddel om zuiver te stemmen.

Steunbalkjes

Balkjes die boven- en achterblad verstevigen. Zie ook: *Zangbalkjes*.

Stift

De metalen (bij steelstrings) of kunststof (bij klassieke gitaren) asjes waar de snaren omheen gewikkeld worden. Ook wel stemas, snaaras of mechaniekas genoemd.

Strumming

Akkoorden spelen.

Studiegitaar

De term studiegitaar wordt voor heel goedkope (beginners)gitaren gebruikt, maar ook wel voor de eenvoudiger modellen van bekende gitaarbouwers, met een prijs van zo'n duizend euro of meer. Zie ook: *Concertgitaar*.

Toets

Het dunne houten plankje op de voorkant van de hals, waar de frets in zitten. Fingerboard of fretboard, in het Engels.

Top

Zie: *Bovenblad*.

Topkam, topzadel

Het onderdeel onder aan de kop, waar de snaren vanaf de mechanieken overheen lopen. De topkam houdt de snaren op de juiste afstand van elkaar. Ook wel kam, kammetje, nut, topnutje of zadel genoemd. Klassieke gitaristen noemen dit onderdeel vaak de brug, en de brug heet dan de kam. Zie ook: *Brug*.

Trebles

Engels voor melodiestnaren. Zie: *Gladde snaren*.

Trekstang

Ander woord voor halspen. Zie: *Halspen*.

Triple-0

Steelstringmodel. Andere naam voor Auditorium. De nul in de naam spreek je uit als de letter 'O'. Een 0000 is een slag groter (Grand Auditorium), de 00 (Grand Concert)

en de 0 (Concert) zijn kleiner dan de Triple-0.

Triplex

Zie: *Gelaagd, gelamineerd.*

Trussrod Zie: *Halspen.*

Twaalfretshals

Heeft meer dan twaalf frets, maar de twaalfde fret zit daar waar de klankkast begint, zoals bij klassieke gitaren.

Twaalfsnarige gitaar

Vrijwel altijd een steelstring, maar er zijn ook nylonstrige gitaren met twaalf snaren. Twaalfsnarige gitaren worden vooral veel gebruikt voor akkoordenwerk.

Veertienfretshals

Heeft meer dan veertien frets, maar de veertiende fret zit daar waar de klankkast begint, zoals bij de meeste steelstrings.

Voorversterker

Een voorversterker pept het zwakke signaal van een ingebouwd element op. Bij de meeste elektro-akoestische gitaren is hij ingebouwd, maar er zijn ook externe voorversterkers te koop.

Westerngitaar

Andere naam voor steelstring. Zie: *Steelstring.*

Wound strings

Zie: *Omwonden snaren.*

Kop van een
twaalfsnarige
steelstring

Upper bout

Engels voor de schouders van de klankkast.

Vakjes

De ruimtes tussen de frets. Zie ook: *Positie.*

X-bracing

Zie: *Bracing.*

Zadel

Zie: *Brugzadel.*

Zangbalkjes

Tegen de onderkant van het boven-

Tabnotatie

Akkoorden zijn in plaats van met diagrammen ook in tabnotatie weer te geven. Je ziet dan een rijtje met zes cijfers die – net als bij tablatuur – aangeven welke snaren je in welke vakjes moet indrukken. Het eerste cijfer slaat op de lage E, het tweede op de A, enzovoort. Net als bij de akkoorddiagrammen geeft een kruisje aan dat je die snaar niet moet spelen of hem moet dempen. Open snaren worden meestal met een nul (0) aangegeven. Het bovenste D7-akkoord van bladzijde 212 ziet er in tabnotatie dus zo uit: X-(0)-0-2-1-2.

Verticaal

Dezelfde tabnotatie wordt ook wel verticaal gebruikt, van de lage E naar de hoge (of andersom, zoals hieronder!). Zo kun je de akkoorden van een nummer makkelijk na elkaar zetten. Het tweede akkoord is hetzelfde D7-akkoord dat je in de alinea hierboven ziet.

A7	D7	E7
E	-0-----2-----0-	
B	-2-----1-----0-	
G	-0-----2-----1-	
D	-2-----0-----0-	
A	-0----- (0) -----2-	
E	-0-----X-----0-	

Opbouw van akkoorden

Er zijn veel verschillende soorten akkoorden: majeurakkoorden, mineurakkoorden, verminderde akkoorden, enzovoort. Elk soort akkoord is op dezelfde manier opgebouwd uit een grondtoon en twee of meer andere tonen. Op bladzijde 200-201 lees je hoe dat precies werkt.

Tabel

Op de volgende twee bladzijden staat een tabel met de opbouw van verschillende soorten akkoorden. Van elk soort akkoord wordt ook een voorbeeld gegeven (in C). Van de (minder vaak gebruikte) akkoordtypes in het onderste deel van deze tabel zijn in dit boek geen akkoorddiagrammen opgenomen.

En meer

- Op bladzijde 230-233 zijn een groot aantal schuifakkoorden met en zonder barré bij elkaar gezet. De hierboven genoemde powerchords worden overigens ook wel als schuifakkoorden gezien.
- Talloze liedjes zijn uit niet meer dan drie akkoorden opgebouwd. Hoe dat werkt en welke akkoorden dat vaak zijn, lees je op bladzijde 235.
- Op bladzijde 236-239 zijn wat voorbeelden van akkoordenschema's in verschillende muziekstijlen opgenomen.
- Op internet is nog veel meer te vinden; op bladzijde 202-203 staan alvast een paar goede websites.

OPBOUW VAN AKKOORDEN

Hoe worden akkoorden precies opgebouwd? Eigenlijk is dat heel eenvoudig.

- De grondtoon is de eerste toon van het akkoord. Bij een C-majeurakkoord is dat de C.
- De tweede toon van het akkoord ligt daar een grote terts boven (E).
- De derde toon klinkt een reine kwint boven de grondtoon (G).

In cijfers

Het akkoord C-majeur bestaat dus uit de tonen C–E–G. In cijfers ziet het er zo uit: R–3–5. De R staat voor de grondtoon (*root note*), de 3 is de terts en de 5 is de kwint. In plaats van een R wordt ook wel een 1 (prime) gebruikt.

Mineur

In een mineurakkoord ligt de tweede toon van het akkoord een kleine terts boven de grondtoon. Het akkoord C-mineur is dus C–Es–G ofwel R–♭3–5. De mol (♭) verlaagt de terts met een halve toon.

Verminderd

Bij een verminderd akkoord wordt niet alleen de terts verlaagd, maar ook de kwint (R- $\flat$ 3- $\flat$ 5).

Overmatig

Een overmatig akkoord bestaat uit twee grote tertsen (R-3- $\sharp$ 5). Als C de grondtoon is, bestaat het akkoord uit de tonen C-E-Gis. Zo heeft dus elk soort akkoord z'n eigen opbouw.

Vierklanken

Alle akkoorden hierboven bestaan uit drie klanken. Er zijn ook akkoorden met vier of meer tonen. De tonen die aan het basisakkoord toegevoegd worden, worden vaak met cijfers aangegeven. In de tabel op bladzijde 198-199 zijn ook een aantal van de hieronder genoemde vierklanken opgenomen.

- Staat er een 7 achter het akkoordsymbool, dan komt er als vierde toon een kleine septiem bij. Het akkoord C7 bestaat dus uit de tonen C-E-G-Bes (R-3-5- $\flat$ 7). *Tip:* de kleine septiem klinkt een octaaf min een hele toon hoger.
- Staat er maj7 achter het akkoordsymbool, dan komt er als vierde toon een grote septiem bij. Cmaj7 bestaat uit de tonen C-E-G-B (R-3-5-7). *Tip:* een grote septiem klinkt een octaaf min een halve toon hoger.
- Staat er een 6 achter het akkoordsymbool, dan komt er een grote sext bij (C-E-G-A ofwel R-3-5-6).
- Verdere uitbreidingen spreken eigenlijk voor zich. Bij een $\flat$ 5 wordt de kwint een halve toon verlaagd (C-E-Ges); bij een 9 voeg je behalve een Bes ook een hoge D aan het akkoord toe, bij $\flat$ 9 een Des en bij $\sharp$ 9 een Dis. Daarnaast zijn er ook 11- en 13-akkoorden.

Weglaten

Bij sommige liggingen moet je bepaalde tonen van een akkoord weglaten of het is makkelijker of mooier om ze weg te laten. Dan speel je bijvoorbeeld de 5 of de 7 niet. Zo staan er op bladzijde 226 twee A $\flat$ 7-akkoorden zonder 5. Bij bepaalde liggingen kan zelfs de grondtoon vervallen.

E $\flat$

Enharmonisch: D $\sharp$

- Barré 1-1
- Indrukken met 2e vinger 2
- Indrukken mag 4
- Indrukken met duim (T)
- Laagste grondtoon ↓
- Niet laten klinken x
- Open snaar o
- Naar wens niet laten klinken (x)
- Naar wens open laten (o)

	E $\flat$	E $\flat$ maj7	E $\flat$ 7	E $\flat$ 6	E $\flat$ 9
1					
3					
6					
8					
11					

E_bm

E_bm7

E_bm9

E_bsus4

E_badd9

E_b

Enharmonisch: D[#]

x x ↓

 E_b B_b E_b G_b
 R 5 R 1₃

x x ↓

 E_b B_b D_b G_b
 R 5 1₇ 1₃

x ↓

 G_b E_b B_b D_b F
 1₃ R 5 1₇ 9

x x ↓

 E_b B_b E_b A_b
 R 5 R 4

E_bsus2
 x x ↓

 E_b B_b E_b F
 R 5 R 2

x x ↓

 G_b B_b E_b G_b
 1₃ 5 R 1₃

x x ↓
 4

 G_b D_b E_b B_b
 1₃ 1₇ R 5

x x ↓

 G_b B_b D_b F
 1₃ 5 1₇ 9

x x ↓
 6

 A_b E_b A_b B_b
 4 R 4 5

x ↓ x
 3

 E_b G_b B_b F
 R 3 5 9

x x ↓
 3

 G_b B_b E_b B_b
 1₃ 5 R 5

x ↓ x
 4

 E_b G_b D_b G_b
 R 1₃ 1₇ 1₃

x ↓ x
 4

 E_b G_b D_b F
 R 1₃ 1₇ 9

x ↓
 6

 E_b B_b E_b A_b B_b
 R 5 R 4 5

E_bsus2
 x ↓
 6

 E_b B_b E_b F B_b
 R 5 R 2 5

x ↓
 6

 E_b B_b E_b G_b B_b
 R 5 R 1₃ 5

x ↓
 6

 E_b B_b D_b G_b B_b
 R 5 1₇ 1₃ 5

x ↓
 4

 E_b G_b D_b F B_b
 R 1₃ 1₇ 9 5

x x ↓
 8

 B_b E_b A_b E_b
 5 R 4 R

x ↓
 6

 E_b B_b F G B_b
 R 5 9 3 5

↓
 11

 E_b B_b E_b G_b B_b E_b
 R 5 R 1₃ 5 R

↓ x
 11

 E_b D_b G_b B_b
 R 1₇ 1₃ 5

↓
 11

 E_b B_b D_b G_b B_b F
 R 5 1₇ 1₃ 5 9

x x ↓
 11

 E_b A_b B_b E_b
 R 4 5 R

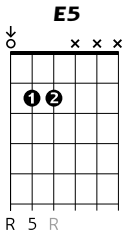
x x ↓
 11

 E_b G_b B_b F
 R 3 5 9

POWERCHORDS

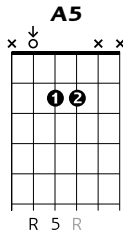
De powerchords (zie bladzijde 198) op deze bladzijde kun je makkelijk leren spelen. Ze worden vooral veel gebruikt in popmuziek en heavy metal.

OPEN POWER CHORDS

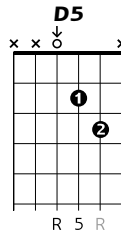
Grondtoon op snaar 6

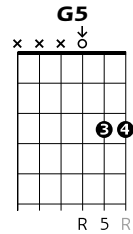
Grondtoon op snaar 5

Grondtoon op snaar 4

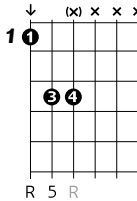

Grondtoon op snaar 3

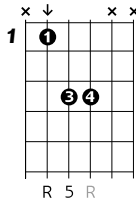

POWERCHORDS

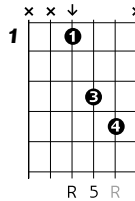
Grondtoon op snaar 6

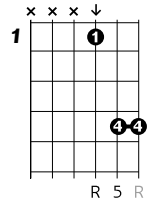
Grondtoon op snaar 5

Grondtoon op snaar 4

Grondtoon op snaar 3

De vier akkoorden hierboven zijn *movable* (verschuifbare) powerchords in de eerste positie. Van links naar rechts zie je F5, Ais/Bes 5, Dis/Es 5 en Gis/As 5. Steeds als je zo'n akkoord een vakje opschuift, gaat het een halve toon hoger klinken. In de tabel hieronder zie je de namen van deze akkoorden in de eerste vijf posities.

1 F5	1 A♯5 - B♭5	1 D♯5 - E♭5	1 G♯5 - A♭5
2 F♯5 - G♭5	2 B5	2 E5	2 A5
3 G5	3 C5	3 F5	3 A♯5 - B♭5
4 G♯5 - A♭5	4 C♯5 - D♭5	4 F♯5 - G♭5	4 B5
5 A5	5 D5	5 G5	5 C5
etc.	etc.	etc.	etc.

SCHUIFAKKOORDEN

Er zijn allerlei akkoorden die je heel eenvoudig over de hals kunt 'schuiven'. Dat zijn vaak akkoorden met een barré, waarbij je je wijsvinger over twee of meer snaren legt.

Voorbeeld

F-majeur is een bekend voorbeeld van zo'n barré-akkoord. Schuif één vakje op, en F-majeur wordt Fis-majeur. Weer een vakje verder wordt het G-majeur, dan Gis-majeur, enzovoort. Met elk vakje dat je opschuift, klinkt het akkoord een halve toon hoger. De gitaarhals en de tabellen op de bladzijdes hierna laten per positie de grondtoon van de getoonde barré-akkoorden zien.

Wijsvinger weg

Leuk om te weten: F-majeur is eigenlijk dezelfde greep die je ook voor E-majeur gebruikt, maar dan een vakje opgeschoven en met een wijsvinger (de barré) ervoor. Bij E-majeur is je topkam de barré, als het ware.

Zonder barré

Er zijn ook schuifakkoorden zonder barré, zoals je op bladzijde 232-233 ziet. Bij deze akkoorden worden vaak een of meer snaren gedempt of niet gespeeld. De grondtoon van deze akkoorden wordt aangegeven met het bekende pijltje en/of met de letter R (root note; grondtoon).

Met en zonder

Op de twee volgende pagina's vind je een aantal barré-akkoorden; op de bladzijden daarna volgt een aantal schuifakkoorden zonder barré. Sommige van deze akkoorden komen ook in het overzicht op bladzijde 204-227 voor.

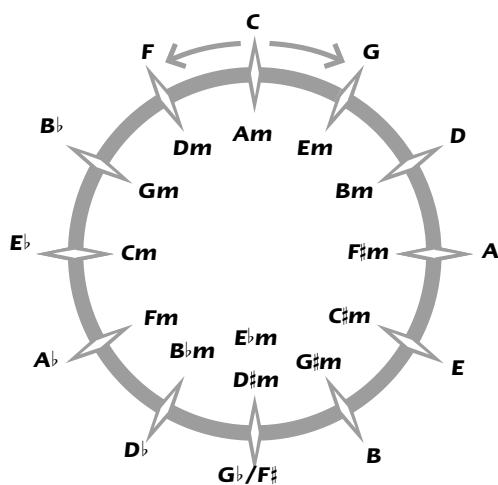
Schuif-akkoorden

- Barré **1-1**
- Indrukken met 2e vinger **2**
- Indrukken mag **4**
- Indrukken met duim **(T)**
- Laagste grondtoon ↓
- Niet laten klinken x
- Open snaar o
- Naar wens niet laten klinken (x)
- Naar wens open laten (o)

Majeur	Majeur	Majeur	9	Overmatig
Grondtoon op snaar 6	Grondtoon op snaar 5	Grondtoon op snaar 4		
Majeur ↓ x x R R 3 5	Majeur (x) ↓ (x) 5 R 5 R 3 5	Majeur x (x) ↓ 5 R 3 5 R	(x) ↓ (x) 5 R 3 7 9 5	↓ ↓ ↓ ↓ ↓ x R R R R R
Majeur 7 (Δ) ↓ x x R 7 3 5	Majeur 7 (Δ) (x) ↓ (x) 5 R 5 7 3 5	Majeur 7 (Δ) x (x) ↓ 5 R 3 5 7	↓ (x) (x) R 3 7 9 5 R	x x ↓ ↓ ↓ ↓ R R R R
Dominant 7 ↓ x x R 7 3 5	Dominant 7 (x) ↓ (x) 5 R 5 7 3 5	Dominant 7 x (x) ↓ 5 R 3 7 R	↓ (x) (x) R 5 R 3 7 9	SUS 4 ↓ R 5 R 4 5 R
Majeur 6 ↓ x x R 6 3 5	Majeur 6 x ↓ x R 5 6 3	Majeur 6 (x) ↓ 5 R 3 6 5	↓ R 5 7 3 5 9	(x) ↓ (x) 5 R 5 R 4 R
Dom 7:5 ↓ x x R 7 3 5	Dom 7:5 x x ↓ R 5 7 3	Dom 7:5 x ↓ (x) R 5 7 3 5	↓ (x) (x) R 3 7 9 5 R	x (x) ↓ 5 R 5 R 4

DRIE AKKOORDEN: I, IV, V

Veel popliedjes bestaan uit maar drie akkoorden. Die hebben dan meestal de verhouding 1:4:5. Dat wordt vaak in Romeinse cijfers opgeschreven, dus als I:IV:V. Deze liedjes eindigen altijd op het I-akkoord, en vaak beginnen ze er ook mee. Om de andere akkoorden te vinden, kijk je in de kwintencirkel hieronder. Het IV-akkoord is het akkoord links van het I-akkoord; het V-akkoord staat rechts van de I. Een voorbeeld: als een nummer eindigt op C-majeur, kom je er vast ook F-majeur (IV) en G-majeur (V) in tegen.

Buiten de kwintencirkel staan de majeurakkoorden (C, G, enzovoort). Binnen de cirkel zie je de mineurakkoorden (Am, Em, enzovoort).

Mineur

Voor wat variatie in de sfeer van het liedje worden deze drie akkoorden voor een deel wel vervangen door de mineurakkoorden die er aan de binnenkant van de kwintencirkel bij staan. Dan hoor je dus Am (VI) in plaats van C (I), Dm (II) in plaats van F (IV) of Em (III) in plaats van G (V).

AKKOORDENSHEMA'S

Op de volgende vier pagina's vind je voorbeelden van veelgebruikte akkoordenschema's in pop en andere stijlen.

Tip: een schuine streep (/) betekent dat je het voorgaande akkoord moet herhalen. Veel plezier!

Folk 1

$\frac{4}{4}$ ||: **Em** // / | **G** // / | **D** // / | **A** // / | **C** // / | **D** // / |
 | **G** // / | **B7** // / | :|| **Em** ||

Folk 2

$\frac{3}{4}$ ||: **Am** // / | **Em** // / | **Am** // / | **D** // / | **F** // / | **Em** // / |
 | **Am** // / | **G** // / | **F** // / | **G** // / | :|| **Am** ||

Pop 1

$\frac{4}{4}$ ||: **Em** // / | **B** // / | **D** // / | **A** // / | **C** // / | **G** // / |
 | **F#** // / | **B** // / | :|| **Em** ||

↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓

↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓

||: **Em** / / / | **A** / / / | **C** / / / | **D** / / / | **D#o** / / / | **Em** / / / |

| **C** / | **D** / :|| **E** ||

Pop 2

↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓

↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓

||: **A** / | **Asus2** / | **Asus4** / | **A** / :||: **D** / | **Dsus2** / |

| **Dsus4** / | **D** / :||: **E** / | **Eadd9** / | **Esus4** / | **E** / :||

| **A** / | **Asus2** / | **Asus4** / | **A** / | **A** / | **Asus2** / |

| **Asus4** / | **Asus2** / || **A** ||

Pop 3

x ↓ ↓ ↓ x x x x

↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓

||: **D5** / / / | **F#5** / / / | **G5** / / / | **A5** / / / | **B.5** / / / | **C5** / / / |

x ↓ ↓ ↓ x x x x

| **A5** / / / | **A5** / / / :|| **D5** ||

Rock 1

INDEX

Een korte uitleg van de meeste termen in deze index is te vinden in de woordenlijst op bladzijde 182-191.

00: 46-76, 83

000: 46-47

0000: 45

10:1, 12:1, 16:1: 66

A

Abalone: 43

Achterblad: 10, 53, 54-55, 169

Actie: 61, 63-65, 73, 74, 86, 94, 138

Afstellen: 65, 138

Akkoorddiagrammen: 24, 199-243

Akoestisch: 2, 182

Akoestische basgitaar: 3, 63, 68, 92, 125, 128

Akoestische versterker: 84-86

Archtop: 17, 150, 157, 160

Auditorium: 45, 46

B

Balalaika: 165

Baritongitaar: 154

Barré: 67, 129, 200, 233-235

Basgitaar: 3, 63, 68, 92, 125, 128

Bassnaren: 13, 69, 89, 90, 92, 139, 162

Binding: 10, 15, 52, 169

Bookmatched: 10, 169-170

Bottleneck: 129

Bouzouki: 165

Bovenblad: 10, 11, 17, 18, 36, 43, 50-54, 75, 94, 141-143, 157, 161, 164, 168-169

Bracing: 18, 54, 148

Brug: 11, 13, 15, 17, 42, 125

Brugpennen: 17, 108-110

Brugzadel: 11, 13, 17, 68-69, 78, 138

C

Camber: 60

Capo, capo d'astro, capodaster, capotasto: 64-65, 130, 162, 207, 238

Ceder: 52-53, 56

Compound radius: 60

Concert: 46

Concertgitaar: 38, 174, 175

Cuatro: 157

Custom: 183

Cutaway: 14, 20, 49

D

Dobro: 158

Draagband: 50

Dreadnought: 14, 45-47, 150

E

Ebbenhout: 55

Elektro-akoestische gitaar: 20-21, 48, 49, 74, 75, 77-86, 151, 179

Element: 20-21, 78, 80, 82-83

F

Fanbracing: 18, 148

Feedback: 79, 82-83

f-gat: 17, 161

Fichte: 52

Fingerboard: 14, 15

Fingerpicking: 45, 47-48, 60, 61, 62, 129, 133

Flageolet: 56, 58, 120, 121-124

Flamencogitaar: 156

Flatpicking: 47

Flattop: 17

Floss nylon: 89

Folkgitaar: 3

Fretboard: 14

Fretdraad: 67

Frets: 11, 12, 14, 67-68, 74, 75, 98

G

Gecompenseerd zadel: 68-69

Gelaagd, gelamineerd: 50-51, 55, 143, 169

Gelijkzwevende stemming: 124
 Gesloten mechaniek: 65, 66, 141
 Getempereerde stemming: 124
 Gitaarband: 50
 Gladde snaren: 13, 89, 90, 92, 93, 98, 101
 Golpeador: 157
 Grand Auditorium: 45-47
 Grand Concert: 46-47, 83

H

Hals: 8, 9, 10, 16, 55-62, 73, 78, 116, 159, 163, 169
 Halspen: 16, 58, 65, 138
 Head, headstock: 17
 Heupen: 10, 14, 45
 Hiel: 10, 11, 15, 169
 Hielblok: 10
 Hollowbody: 160
 Hout: 9, 37, 51, 52-53, 54-56, 75, 141-143, 168-169

I

Inlay, inlegwerk: 37, 43
 Intonatie: 90

J

Jumbo: 14, 45-47, 150

K

Kale snaren: 13
 Kam, kammetje: 11, 13, 68-69, 70, 94, 98, 125-126, 138
 Kindergitaren: 9, 44, 62, 154
 Klankblad: 50
 Klankgat: 10, 17, 53, 79, 157
 Klankgatvoorversterker: 81
 Klankgatelement: 81
 Klankkast: 2, 8, 10, 14, 31, 44-50, 53, 54-55, 61, 62, 78-79, 83, 148
 Klassieke gitaar: 2, 9-13
 Kop: 8, 10, 11, 16-17
 Krans: 10, 50, 53, 54-55, 169
 Kwartiers gezaagd hout: 51-52, 186

L

Lady size: 154
 Lak: 38, 42-43, 139-140
 Lapsteelgitaar: 163

Linkshandige gitaren: 18-20
 Lower bout: 14, 15
 Luit: 163-164
 Luthier: 148

M

Maccaferri-gitaar: 156, 157
 Machine heads: 15, 186
 Mandoline: 164
 Mandoloncello: 164
 Markers: 14
 Massief hout: 36, 50-51, 55, 75, 143
 Melodiesnaren: 11, 13
 Mensuur: 47, 62-63, 148, 154, 159
 Metronoom: 33
 Multifilaments: 89

N

Nagels: 134-136
 Neck: 15
 Notchfilter: 79, 80, 85
 Nut: 14

O

Octaafzuiver: 56, 57, 69, 98
 Oliebadmechanieken: 141
 OM: 47
 Omwonden snaren: 13, 16, 70-71, 89-91, 93, 96
 Open mechaniek: 65, 75
 Open stemmingen: 129, 162
 Orchestra Model: 46
 Oud: 165

P

Palissander: 54-55
 Pedalsteelgitaar: 163
 Pick: 47, 132
 Pickguard: 14
 Piëzo-element: 21, 78, 80, 83, 155
 Plain strings: 16
 Plectrum: 5, 131-134
 Plectrumplaat: 14
 Positie: 12, 24, 63
 Positieholtte: 14, 20, 48-49
 Positiemarkeringen: 12, 14-16, 37, 43, 57, 68, 83
 Preamp, preamplifier: 80

Preset: 81

Q

Quinto: 157

R

Radius: 60

Requinto: 157

Reine stemming: 124

Resonantiegitaar, resonatorgitaar:
157-158

Reverb: 80

Ribben: 18

Rondzingen: 79, 82-83

Rosewood: 55

Roundback: 48

Rozet: 10, 11, 37, 43

S

Saz: 165

Scale: 62

Scalloped bracing: 54

Schaal: 62

Schouders: 10, 11, 46, 80

Semi-akoestische gitaar: 161

Semisolid: 161

Señoritagitaar: 154

Slagplaat: 8, 14, 15, 44, 157

Slide: 65, 129, 158, 163

Slimline: 161

Slotted bridge: 111

Slotted headstock: 17

Snaarhoogte: 61, 63-65, 73, 74, 86,
94, 138

Snaarmolentje, snaarwinder: 66, 100,
101, 103, 109

Snaren vervangen: 91, 95, 100-114

Snaren: 2, 3, 8, 9, 13, 16, 30-31, 37,
87-96, 97-114

Solidbody: 159

Spaanse gitaar: 2

Sparrenhout: 52-53, 75

Spruce: 52

Steelgitaar: 163

Steelstring: 2, 3, 4-5, 8-9, 14-18

Stemapparaat: 126-129

Stemmechaniek: 11, 12, 16, 65-67

Stemvork: 117, 125

Steunbalkjes: 18, 146

Strumming: 45, 47

Studiegitaar: 38, 175

T

Tablatuur, tabs: 26, 201

Taille: 10, 15, 45, 47

Tambura: 166

Tertsgitaar: 154

Thinline: 161

Toets: 10, 11, 12, 14, 55-56, 60-61, 130

Top: 10, 17, 51, 52-53, 54

Topkam, topnut, topzadel: 13, 14, 15,
19, 66, 68, 94, 126

Trekstang: 189

Triple-0: 45, 47

Triplex: 50

Trussrod: 16

Twaalf fretshals: 57, 61

Twaalfsnarige gitaar: 73, 124-125

Tweeter: 85

U

Ukelele: 157

Unplugged: 150

Upper bout: 14-15

V

Vakjes: 12, 16, 24

Veertien fretshals: 57, 61

Versterker: 84-86

Verzekering: 146, 244

Voorversterker: 21, 80-83

W

Westerngitaar: 3

Wound strings: 16

X

X-bracing: 18, 149

Y

Yotar: 159

Z

Zadel: 11, 13, 17, 68-69, 78, 138

Zangbalkjes: 18, 19, 53-54, 148, 149

Zeeoor: 43

Zijbladen: 10, 54-55

De Tipboek-serie

Leuk, dit Tipboek? Weet dan dat er ook Tipboeken zijn voor de andere leden van je band of orkest. Op de volgende bladzijden worden alle beschikbare titels kort beschreven. Ook al die andere Tipboeken werden geschreven in samenwerking met muzikanten, muzikleraren, technici, fabrikanten en andere experts. Praktisch, to the point, glashelder, en met niks wat je niet wilt weten.

Op papier en digitaal

De Tipboek-serie is er op papier en in digitale vorm. De digitale boeken zijn als app te downloaden (iOS en Android: zoek 'eTipboek' in je app store), elk met een gratis preview van meer dan 50 pagina's. Bij de boeken op de volgende pagina's zie je covers van die digitale eTipboeken. Deze covers wijken iets af; de inhoud is in principe gelijk.

Instrumenten en meer

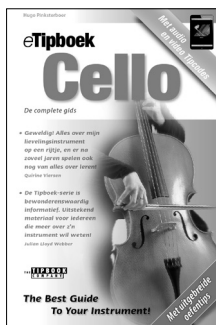
De meeste Tipboeken gaan over instrumenten. Ze bieden je alle informatie die je nodig hebt om het instrument te kopen dat bij jouw sound, niveau, stijl en budget past, en om daar alles uit te halen wat er in zit. Zonder te vertellen hoe het moet, maar met alles wat je nodig hebt om je eigen keuzes te kunnen maken. Vanzelfsprekend wordt er ook veel aandacht besteed aan onderhoud, afstellen en stemmen. Naast deze boeken zijn er de Tipboeken *Muziek op papier* (basistheorie), *Muziek voor kinderen* (een gids voor ouders) en *Versterkers en effecten* (voor iedereen die versterkt speelt).

Tipboek Akoestische gitaar

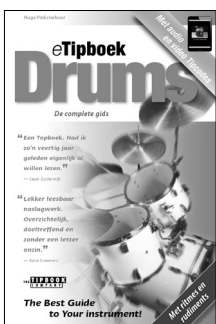
Tipboek Akoestische gitaar legt stap voor stap uit hoe je een goed instrument herkent, en het boek helpt je om de klank, de bespeelbaarheid en alle andere aspecten van het instrument te beoordelen. Natuurlijk zijn er aparte hoofdstukken over de verschillende soorten snaren en hun klankeigenschappen (inclusief verhelderende tips over onderhoud), over stemmen en afstellen, en zelfs over plectrums en hoe je je nagels goed houdt.

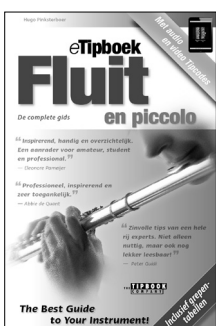
Tipboek Cello

Tipboek Cello besteedt veel aandacht aan wat de klank van een cello bepaalt (de exacte afmetingen van de klankkast, de stapel, de kam...), maar ook aan praktische zaken als de verschillende soorten stemsleutels en staartstukken. Natuurlijk lees je in deze gids alles over het vergelijken en uitzoeken van instrumenten en strijkstokken, en leer je hoe belangrijk snaren voor de klank van je instrument zijn.

Tipboek Drums

Een trommel is een trommel is een trommel? Nee, zeker niet. *Tipboek Drums* vertelt alles over de verschillen tussen het ene drumstel en het andere: het gebruikte hout of andere materialen, de dikte en de diepte van de ketel, het model van de draagrand, het soort spanranden en spanbokken, de ophanging en nog veel meer. Verder is er ruim aandacht voor drumstokken, vellen en bekkens, en lees je stap voor stap hoe je drumstel perfect laat klinken.

Tipboek Dwarsfluit en piccolo

Een dwarsfluit koop je al voor een paar honderd euro, maar je kunt er ook dertigduizend euro of meer aan uitgeven. Die boek vertelt hoe het gebruikte materiaal, het vakmanschap en allerlei andere elementen voor die prijsverschillen kunnen zorgen, en hoe je het instrument koopt dat het best past bij je budget, je smaak en je niveau. Een zilveren kop, open of dichte kleppen, een B-voet of een C-voet? Het komt allemaal aan bod.

Tipboek Elektrische gitaar en bas

Elektrische gitaren en basgitaren zijn er in talloze modellen en uitvoeringen. Dit boek laat je de verschillen zien en vertelt alles over halsprofielen, frets, gebruikte houtsoorten en hun invloed op de klank, de verschillende soorten elementen, stemmechanieken, bruggen en snaren, zodat je weet wat je hebt en weet je koopt. Natuurlijk vind je hier ook talloze praktische tips voor het stemmen, afstellen (intonatie) en onderhoud van je instrument.

Tipboek Keyboard & digitale piano

Tipboek Keyboard en digitale piano legt alle vaktermen rond deze instrumenten glashelder uit: van gewogen klavieren en midi tot layers en splits, arpeggiators en sequencers, expressiepedalen en multiswitches, en nog veel meer. Ook helpt dit boek je bij het beoordelen van de begeleidingsautomaat, en is er uitgebreid ruimte voor de bespreking van alle soorten aansluitingen en wat je ermee kunt doen.

Tipboek Klarinet

Hoe meer je over je instrument weet, des te makkelijker wordt het om de verschillen te horen en zo jouw beste klarinet te kunnen kopen. In dit boek lees je alles over het belang van de boring (hoe ziet het instrument er vanbinnen uit), maar ook over het model van de beker en de invloed die dat op de klank heeft, over tussenringen, tapringen en toongaten, en over het mechaniek. Ook mondstukken, tonnetjes en rietjes (inclusief bijwerken!) komen aan bod.

Tipboek Muziek op papier - basistheorie

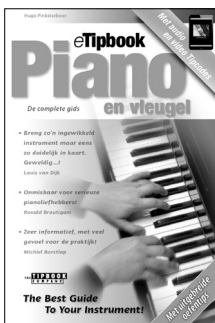
Tipboek Muziek op papier biedt je alles wat je weten moet om muziek te kunnen lezen en beter te leren begrijpen – of dat nu pop, klassiek of jazz is. Het leert je noten lezen vanaf het allereerste begin, maar ook onderwerpen als vreemde maatsoorten en akkoordsymbolen komen aan bod, en je leert in een paar pagina's hoe makkelijk transponeren eigenlijk is. Lees je al muziek? Dan is dit een handig naslagwerk en fris je oude kennis makkelijk weer op. Met 63 Tipcodes om alle muziekvoorbeelden te beluisteren!

Tipboek Muziek voor kinderen

Tipboek Muziek voor kinderen geeft antwoord op alle vragen rond het muzikale deel van de opvoeding, met uitgebreide informatie over instrumentkeuze, een leraar kiezen, oefenen, podiumangst, en huren of kopen. Ook is er aandacht voor samenspelen, voor oefenen en hoe dat leuk en effectief te maken, en voor het begeleiden en motiveren van je kind. Kennis die ook buiten de muziek van pas komt!

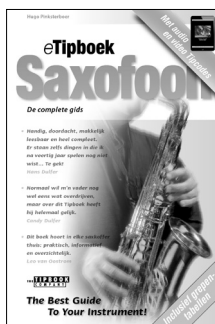

Tipboek Piano en vleugel

Het uitzoeken van een kostbaar instrument als een piano of een vleugel wordt een heel stuk makkelijker met de praktische kennis die je in *Tipboek Piano en vleugel* opdoet. Daarnaast zijn er aparte hoofdstukken over accessoires, hybride en digitale piano's, en wordt uitgebreid toegelicht waarom het regelmatig laten stemmen en afregelen van het instrument zo belangrijk is.

Tipboek Saxofoon

Op het eerste gezicht lijken alle altsaxofoons sprekend op elkaar. En alle tenorsaxen ook. Toch spelen en klinken ze allemaal heel anders. In *Tipboek Saxofoon* lees je waar 'm dat in zit, met alle informatie over verschillende materialen en klepsystemen, polsters, kurkjes en veertjes, en alle andere onderdelen van het instrument. Ook de aanschaf en selectie van mondstukken en rietjes (inclusief bijwerken!) komen ruim aan bod.

Tipboek Trompet en trombone

Hoe beïnvloedt het materiaal van de beker de klank van je trompet? Wat doet de boring van het instrument voor je spel en je sound? *Tipboek Trompet en trombone* vertelt je alles, inclusief de verschillende soorten ventielen, mondpijpen, waterkleppen en andere onderdelen van je instrument. Aan mondstukken wordt een apart hoofdstuk besteed, met handige tips over alle eigenschappen van dat superbelangrijke onderdeel.

Tipboek Versterkers en effecten

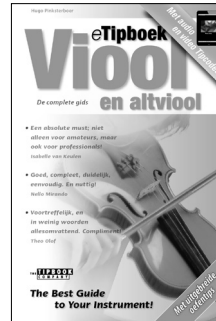
Alles wat je moet weten als je je instrument of je stem wilt versterken, lees je in *Tipboek Versterkers en effecten*, het enige Nederlandstalige boek over dit onderwerp. Alle vaktermen worden helder uitgelegd, en het boek is van begin tot eind ook voor niet-technici uitstekend leesbaar. Behalve versterkers en effecten komen ook microfoons, elementen, snoeren en draadloze systemen aan bod, en natuurlijk is er aandacht voor PA's.

Tipboek *Viool en altviool*

De ene viool klinkt heel anders dan de andere. Hoe je die verschillen leert ontdekken en hoe de klank van een viool of altviool bepaald wordt, lees je in *Tipboek Viool en altviool*. Natuurlijk lees je daar ook hoe je de klank van je instrument nog sterk kunt bijsturen door de juiste snaren te kiezen, en leer je meer over fijnstemmers, strijkstokken, kinhouders en staartstukken.

Tipboek *Zang*

Tipboek Zang laat je kennismaken met het meest persoonlijke muziekinstrument: je zangstem. Zonder dat het een biologieles wordt, lees je hier hoe je stem werkt en hoe je optimaal kunt zingen zonder stemklachten te krijgen, of je nu in een kerkkoor of in een rockband zingt. Ook onderwerpen als zuiver zingen, luid zingen zonder pijn, registers en stembereiken komen aan bod, er is ruim aandacht voor de zorg voor je stem, en je krijgt talloze tips over de uitspraak en het leren onthouden van teksten. Zing je met een microfoon? Dan leer je hier ook alles wat je moet weten om er een aan te schaffen.

THE **TIPBOOK**
COMPANY

De Tipboek-serie

op papier

Tipboek Akoestische gitaar	978-90-8767-000-9
Tipboek Cello	978-90-8767-017-7
Tipboek Drums	978-90-8767-004-7
Tipboek Dwarsfluit en piccolo	zie www.tipbook.com
Tipboek Elektrische gitaar en basgitaar	978-90-8767-005-4
Tipboek Keyboard en digitale piano	978-90-8767-019-1
Tipboek Klarinet	978-90-8767-016-0
Tipboek Muziek op papier	978-90-8767-020-7
Tipboek Muziek voor kinderen	978-90-76192-185
Tipboek Piano en vleugel	978-90-8767-006-1
Tipboek Saxofoon	978-90-8767-003-0
Tipboek Trompet en trombone	zie www.tipbook.com
Tipboek Versterkers en effecten	978-90-8767-010-8
Tipboek Viool en altviool	978-90-8767-009-2
Tipboek Zang	978-90-8767-001-6

Overal te koop

De papieren Tipboeken zijn te koop in boek- en muziekwinkels, en online. Voor meer informatie over de boeken kun je terecht op www.tipbook.com. Voor de digitale edities ga je naar je app store of naar www.tipbook.com/apps.

Nieuwsbrief

Je kunt je op tipbook.com natuurlijk ook inschrijven voor de Tipboek Nieuwsbrief. Blijf je automatisch op de hoogte van al het nieuws!

Internationaal

De Tipboek-serie werd in Nederland bedacht en geschreven. Daarnaast verschenen de boeken in het Engels, Spaans, Frans, Duits, Italiaans, Zweeds en Chinees. Aan edities in andere talen wordt gewerkt.

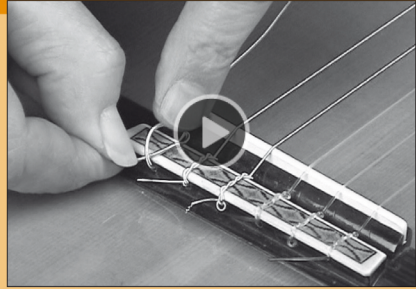

Tipboek Akoestische gitaar

Basisboek en naslagwerk, met niks wat je niet wilt weten.

Een handige en helder geschreven gids voor gitaristen die willen beginnen, net begonnen zijn of al jaren spelen, in welke stijl dan ook. Met koopadviezen, test- en luistertips en een compleet woordenboek, en bomvol informatie over klassieke, staalsnarige en elektro-akoestische gitaren, met aparte hoofdstukken over snaren, stemmen, onderhoud, en over plectrums en nagels, geschreven in samenwerking met musici, docenten, technici en andere experts. Zodat je weet wat je hebt en wat je koopt, en zodat je alles eruit haalt wat erin zit.

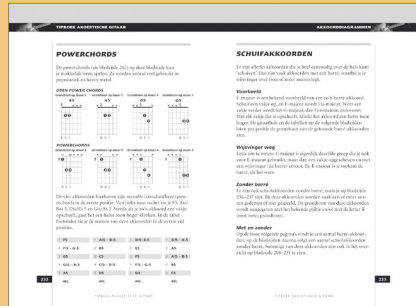
- **Tipcodes op tipbook.com**
- **Koop-, test- en gebruikstips van klassieke gitaren en steelstrings**
- **Prijsindicaties**
- **Onderhoud en accessoires**
- **Akkoorddiagrammen**
- **Stemmen en afstelling**
- **Woordenlijst en index**

Tipcodes met audio en video op tipbook.com

Detailfoto's

Akkoorddiagrammen met tekst en uitleg

I S B N 978-90-8767-000-9

THE **TIPBOOK** COMPANY

www.tipbook.com